

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

TEMmuz : 1986

Sayı : 202

eylemler sürüyor...

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

Temmuz
1986
Sayı : 202

SAHİBİ :

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZIİŞLERİ MÜDÜRÜ :

HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

MÜESSESE MÜDÜRÜ :

ORHAN BALABAN

BASIN DANIŞMANLARI :

BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel: 33 38 24

ABONE :

Yurtiçi, 6 aylık 900.-TL.
Yıllık 1.800.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 2.000.-TL.
Yıllık 4.000.-TL.

GRAFİK-MİZAMPAJ :
TURGAY ÇELÇİL

FOTOĞRAFLAR:
NİHAT ÜSTÜN

DİZGİ BASKI :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
TÜRK-İŞ PASAJI NO: 2
KIZILAY-ANKARA
TEL: 34 14 71

BASKI TARİHİ : 28.7.1986

İçindekiler

1	MERKEZ EYLEM TERTİP KOMİTESİ TOPLANDI
3	İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ GNL. KRL.
4	KADIN İŞÇİLERİN PANELİ
10	EMİRLE SENDİKALAŞMA
11	İŞÇİ EMEKLİLERİNİN DURUMU
12	TÜKETİCİ DANIŞMA VE ŞİKAYET BÜROSU
14	YENİ GIDA YASASI
15	TÜKETİCİ ŞİKAYETLERİ İLE İLGİLİ ADRES VE TEL.
16	KÖŞEMDEN
17	EĞİTİM PROGRAMLARI
18	EĞİTİM SEMİNERLERİ
20	ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ YASASI
22	KONUT SORUNU
24	AİLE PLANLAMASI VE TÜRK-İŞ

**OECD GENEL SEKRETERİ
PAYE, TÜRK-İŞ'İ
ZİYARET ETTİ**

Hükümetin resmi konuğu olarak Türkiye'ye gelen Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Genel Sekreteri **Jean Claude PAYE**, yaptığı temaslarda sırasında TÜRK-İŞ Genel Merkezini de ziyaret etti.

Genel Eğitim Sekreteri **Kaya Özdemir**'le bir görüşme yapan OECD Genel Sekreteri **Paye**, Türkiye'deki sendikal çalışmalar ve TÜRK-İŞ'in bu konudaki görüşleri konusunda bilgiler aldı. Genel Eğitim Sekreteri **Özdemir, Paye**'nin çeşitli sorularını da cevapladı ve "Biz aslında hür sendikacılık ilkelerini savunurken, demokrasinin de tüm kurallarıyla işlemlerini istemekteyiz." dedi. **Kaya Özdemir**, hükümetin tutumu yüzünden ülkemizdeki hür sendikacılığın sıkıntıya sokulduğunu, zenginin daha zengin, fakirin daha fakir hale düştüğünü belirtti.

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

1

EYLEM'E DEVAM

MERKEZ EYLEM TERTİP KOMİTESİ TOPLANDI

■ ÖNCELİKLE SAMSUN,
MANİSA ZONGÜLDÜK VE
GAZİANTEP'TE
EYLEMLER YAPILACAK

■ ŞEVKET YILMAZ :
“Eylemlerimizin
siyasi yönü yoktur ve
sendikal mücadelenin
tabii aşamalarıdır”

■ TÜRK-İŞ BAŞKANLAR
KURULU AĞUSTOS'UN
İLK HAFTASINDA
İSTANBUL'DA
TOPLANIYOR

Türk-İş Merkez Eylem Komitesi 15 Temmuz Salı günü Ankara'da toplanarak, Başkanlar Kurulu tarafından alınan seri eylem kararının bundan sonraki uygulamalarını tespit etti.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz başkanlığında toplanan Merkez Eylem Tertip Komitesine Türk-İş Genel Mali Sekreteri Ömer Ergün, Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban, Türkiye Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Meral, TES-İŞ Sendikası Genel Başkanı Orhan Erçelik, Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Orhan, Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı Yaşar Doğualp, Banka ve Sigorta İşçileri Sendikası Genel Başkanı Servet Kahyaoğlu, Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Tamer Eralan Türkiye Demiryol-İş Sendikası Genel Sekreteri Muhittin Yılmaz ile Türk-İş Hukuk

Danışmanları katıldılar.

Toplantı öncesinde gazetecilerin sorularını cevaplandıran Genel Başkan Yılmaz, Başkanlar Kurulunca alınan eylem kararlarını sürdürmekle görevli olduklarını, bu toplantıda bu karar doğrultusunda yapılması gerekenlerin tesbit edileceğini söyledi.

at süren çalışma sonunda dağıldı.

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, alınan kararları gazetecilere açıklarken şu bilgileri verdi:

“Türk-İş olarak, seri eylem kararımıza uygun olarak, öncelikle Samsun, Manisa, Zonguldak ve Gaziantep’te eylem yapılması uygun görülmüştür.

Genel Eğitim Sekreteri arkadaşım Kaya Özdemir Samsun’da Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı arkadaşım Mustafa Başoğlu Gaziantep’te, BASS Sendikası

inceleme yapacağız.

Bu incelemeler sonucunda hazırlanacak raporlar, Ağustos ayının ilk haftasında İstanbul’da toplanacak Bakanlar Kurulumuza sunulurken, son değerlendirme orada yapılacaktır.

Başkanlar Kurulumuzun, eylemin şekli ve tarihini belirlemesi ile gereken çalışmalar yerine getirilecektir.”

SORULAR

Şevket Yılmaz, bir gazete-

**Ş. YILMAZ,
“EYLEMLERİMİZ 24 İLKEMİZİN
IŞIĞINDA OLUP, SİYASİ AMAÇ
TAŞIMAMAKTADIR” DEDİ**

YILMAZ’IN AÇIKLAMASI

Saat 10’da toplanan Türk-İş Eylem Tertip Komitesi, 2,5 sa-

Genel Başkanı arkadaşım Servet Kahyaoğlu Zonguldak’da incelemeler yaparak birer rapor hazırlayacaklardır.

Ben ve Teşkilatlandırma Sekreteri arkadaşım Manisa’da

cinin “Seçim yasakları bu eylemlere engel değil mi? sorusunu cevaplandırırken de şunları söyledi:

“Türk-İş, tüm çalışmalarını 24 ilkesi ışığı altında ve doğrultusunda yapmaktadır. Bizim eylemlerimiz şu veya bu siyasi partinin yanında ya da karşısında gibi değerlendirilemez. Siyasi yönü yoktur ve sendikal mücadelenin tabii aşamalarıdır”

Bir başka gazetecinin, “Eylem yapacağınız illerde Valiler buna karşı çıkar ve seçim yasağına girdiğini öne sürerlerse ne olacak?” sorusuna da Yılmaz şu karşılığı verdi:

Valiliklerin böyle bir engel çıkaracaklarını sanmıyorum. Çünkü bizim seçim yasağıyla ilgimiz yok, bu yasak kapsamında değiliz. Eğer engel çıkarılırsa, durumu yetkili kurullarımız değerlendirir ve yapılması gereken ne ise o yapılır” dedi.

İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ GENEL KURULU YAPILDI

Genel Kurul'da konuşan Şevket Yılmaz, işçi emeklilerinin çeşitli sorunlarına değindi.

İ. ETHEM EZGÜ YENİDEN GENEL BAŞKANLIĞA SEÇİLDİ.

Yeniden Başkan seçilen İ. Ethem Ezgü : "Emekli işçi her geçen gününü arar duruma gelmiştir." dedi.

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Sekizinci Genel Kurulu 14-15 Temmuz tarihlerinde Ankara'da yapıldı. Genel Başkanlığa yeniden **İ. Ethem Ezgü** seçildi.

Ezgü Genel Kurulu açış konuşmasında, enflasyonun her yıl yüzde 40'lar civarında seyrettiğini, katsayı artışıyla emeklilerin enflasyona yetişmelerinin mümkün olmadığını belirterek, 'Emekli işçi, her geçen gününü arar duruma gelmiştir.' dedi. Şevket Yılmaz, genel kurulda yaptığı ko-

nuşmada, işçi emeklilerinin SSK Yönetim Kurulunda temsil edilmesini büyük bir haksızlık olarak niteledi ve

"SSK Hastanelerinin tapusunu elimizden almak istiyorlar. Buna asla izin verilemez" dedi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli de konuşmasında, işçi emeklilerinin sorunlarına ilgi gösterdiklerini ve taleplerinin yerine getirildiğini öne sürdü.

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti genel kurulunun ikinci günü yapılan seçimlerde İ. Ethem Ezgü yeniden Genel Başkanlığa seçildi.

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Kurulundan bir görünüş...

KADIN İŞÇİLER VE TÜKETİCİNİN KORUNMASI PANELİ BÜYÜK İLGİ GÖRDÜ.

□ Çok sayıda kadın işçinin ilgi ile izlediği panelde, Tüketicinin korunması konusunda öncelikle kadınların eğitiminin gerektiği vurgulandı.

26 Haziran Perşembe günü TÜRK-İŞ salonlarında düzenlenen ve Başkanlığını Prof.Dr. Emel DOĞRAMACI'nın yaptığı "Kadın İşçiler ve Tüketicinin Korunması" konulu panele Dr. Eser BORAK (Boğaziçi Üniversitesi İkt.İd.Bil.Fak), Dr. Tanju ÖZTÜRK (İstanbul Üniversitesi İkt.Fak.), Burhan DOĞANLI (Türk-İş Basın Danışmanı), Doç.Dr. Celal GÖLE (Ankara Üniversitesi Siy.Bil.Fak), Doç.Dr. Müberra YENER (Hacettepe Ü.Ev.Ek.Yük.Okulu), Hüseyin POLAT (Türk-İş Kooperatifler Müd.) katıldılar.

Çok sayıda kadın işçinin katıldığı panelde, izleyiciler, tüketici sorunlarına ilişkin çeşitli sorular yönelterek, panelistlerden bilgi aldılar.

Panel'in açılışında birer konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir ve Genel Teşkilatlandırma Sek. Orhan Balaban, tüketici sorunlarının dile getirilmesinde özellikle son iki yıldan beri, TÜRK-İŞ'in öncülük görevini üstlendiğini ve bazı somut başarılar kaydettiğini vurguladılar.

KAYA ÖZDEMİR:

"Yasal bir düzenlemeye gerek yoktur, denebiliyorsa, birinin bu meseleye sahip çıkması gerekiyor."

Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, Panel'i açış konuşmasında ve sunduğu tebliğinde, Tüketicinin Korunması" aşamasında, özellikle TÜRK-İŞ'in bugüne kadar yaptığı olumlu çalışmaları anlattı.

"Anayasanın Danışma Meclisindeki müzakeresi sırasında ve TÜRK-İŞ'in de istekleri doğrultusunda anılan 172. maddeye, "bu hususlar bir kanunla düzenlenir" fıkrasının ilavesi yolundaki teklif kabule şayan görülmemiştir.

Çok sayıda kadın işçinin katıldığı panel büyük ilgi gördü.

Bildiğiniz gibi, **Anayasanın 172. maddesi**, “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirleri alır, tüketicilerin kendi kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder” hükmüne yer vermiş bulunmaktadır.

Konfederasyonumuzun ısrarlı taleplerine rağmen hükümet, bugüne kadar “Tüketicinin Korunması” kanun tasarısını parlamentoya sunmaktan kaçındığı için, **geriye, bir tek yol kalmaktadır. Tüketicilerin, kendi kendilerini koruması**, Türk-İş, bunu yapmak için yola çıkmış bulunuyor. Halkımız bugün, kullanmakta ol-

duğu mal ve hizmetlere ilişkin şikayetlerini bildirecek bir merci bulamıyor ise, piyasaya sürekli olarak ilaç dahil tüketicinin sağlık ve güvenliğini tehdit eden pek çok denetimsiz mal sürülebiliyor ise, her isteyen sattığı malın fiyatını dilediği gibi tesbit edebiliyor ise ve bütün bunlara rağmen Hükümet hala, “**Tüketicilerle ilgili bir yasal düzenlemeye gerek yoktur**” diye-biliyor ise, birinin çıkıp, tüketiciler adına meseleye el koyması gerekir. Türk-İş, işte bu nedenle tüketicinin korunması konusuna sahip çıkmaktadır ve çıkmaya da devam edecektir.

Tüketicinin korunması sorunu, yalnız Türk-İş üyesi birbuçuk milyondan fazla işçinin sorunu değildir. Bu sorun, 50 milyon halk çok yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle de Türk-İş, tüketiciyi koruyucu çalışmalarında bağlı sendikalar yanı sıra, kooperatifler, meslek kuruluşları, üniversiteler ve ilgili kamu kuruluşları ile samimi bir işbirliğini gerekli görmektedir.

Tüketiciyi koruma çalışmalarının batılı demokratik ülkelerde sendikalar, kooperatifler ve ilgili kamu ve özel kuruluşların da yer aldıkları özel tüketici kuruluşları tarafından sürdürüldüğü bilinmektedir. Ülkemizde, etkin bir tü-

ketici hukuku altyapısı henüz oluşturulmadığı için Türk-İş, bu alandaki çalışmalarını, yürürlükteki **Anayasa maddesine, Sendikalar Kanunu’na ve Türk-İş Anütüzüğü hükümlerine** dayandırmaktadır.

İLK TÜKETİCİ BÜROSUNUN AÇILMASI

Bu konuda 40’a yakın bölük pörçük kanun maddesi bulunmasına rağmen yeni bir kanun tedvin edilmediğini ve edilmeyeceğini anlayan Konfederasyonumuz, yürürlükteki pozitif hukuk kurallarına dayanarak bir yönetmelik hazırlamış ve Türkiye’de ilk defa bir ilimizde “**TÜKETİCİ DANIŞMA VE ŞİKAYET BÜROSU**” adı altında bir büroyu hizmete sokmuştur.

TÜRK-İŞ, Eskişehir ilimizde böyle bir büroyu tüm halkımızın ve dolayısıyla işçilerimizin yararına sunmaktan büyük bir mutluluk duymaktadır. Bu itibarla 20 Haziran 1986 günü, Türkiye’de Tüketicinin Korunması bakımından herhalde başarılı bir tarihi

**TÜRK-İŞ Genel Eğitim
Sekreteri Kaya Özdemir.**

◇ gün olarak geçecektir.

BU KONUDAKİ DESTEK VE YARDIMLAR

Bu büromuzun, bu üst örgütün, hizmete açılışında Eskişehir Valisi Sayın Hanefi DEMİRKOL'un yaptığı veciz konuşmasında

TÜRK-İŞ'ten övgüyle bahsetmesi ve girişimi devlet adına destekleyeceğini belirtmiş olması güzel bir anlayış örneğidir. Bu vesileyle Eskişehir Valisi Sayın DEMİRKOL'a

ve yine aynı şekilde TÜRK-İŞ'in bu teşebbüsünü teknik imkanlarıyla çalışmalarımızın başından beri destekleyen ve bu desteğini asıl bundan sonra göstermeyi vaad eden Anadolu Üniversitesinin değerli Rektörü Prof.Dr. Yılmaz BÜYÜKERŞEN'e ve Belediye Başka-

nı Sezai AKSOY'a şükranlarımı ve teşekkürlerimi TÜRK-İŞ adına sunmak istiyorum.

İnanıyorum ki, basın, üniversitelerimizin ve meslek kuruluşlarının desteği ile bu konudaki sesini ve isteklerini gümgeçtikçe daha etkin şekilde duyurmaya çalışan TÜRK-İŞ başta devletin desteği ile tüketicinin korunması yolundaki bu önder çalışmasını başarıya ulaştıracaktır.

ORHAN BALABAN:

“Toplusözleşmeler yolunun tıkanması ile TÜRK-İŞ kooperatifleşmeye ve tüketiciyi koruma çalışmalarına ağırlık verdi.”

Panelde konuşan Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban da, görüşlerini şöyle açıkladı:

“Toplu sözleşmelerle işçiyi korumanın yolları tıkanınca TÜRK-İŞ yeni hizmet yolları arayışı içine girdi. Bu amaçla, “Kooperatifleşme” ve “Tüketicinin Korunması” çalışmalarına

ağırlık verdi.

Türk-İŞ'in tüketicinin korunması çalışmalarında göz önünde bulundurduğu en temel yaklaşım, halkın, tüketici olarak ve kendi kendini korumak için örgütlenmesine ve bu yolla hak ve hukukunu aramasına yardımcı olmaktır. Tüketicinin korunması ile ilgili tüm girişimlerimizde, sendika üyesi işçilerin yanı sıra, halkın da sorunlarına eğilmek istiyoruz. Ancak bu yolla, tüketicilerin gerçek anlamda korunabileceklerine inanıyoruz.

dım ve destek bekliyoruz. Özellikle televizyonun “bir dakikalık” dikkat programlarında tüketici eğitimine yer verilmesini istiyoruz. Konfederasyonumuz bu amaçla hazırlayacağı filmleri, kullanılmak üzere TRT'ye önümüzdeki aylarda teslim edeceğiz.

TÜKETİCİYİ UYARMA VE KÖTÜ NİYETLİ FİRMALARIN TEŞHİRİ

Türk-İŞ ayrıca, halk tarafından kullanılmakta olan temel tüketim mallarını piyasadan satın alarak tahlil ettirmeye ve tahlil sonuçlarını Türk-İŞ Dergisi ve günlük basın organları yolu ile işçilerimize ve halka duyurmaya başlayacaktır. Bu tahlil sonuçları, bilim adamlarından oluşturulacak bir bilirkişi heyeti tarafından sıralamaya tabi tutulacak ve tüketicilerin alışveriş öncesi mukayese ◇

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan BALABAN

TÜRK-İŞ'İN YENİ YÖNTEMLERİ

Konfederasyonumuz, tüketici eğitimi konusunda da yeni yöntemler uygulamaya başlayacaktır. Basının, radyo ve televizyonun, tüketici eğitimindeki rolünü inkar edemeyiz. Bu bakımdan, tüketici eğitiminde basın ve TRT'den yar-

yapabilmesisağlanacaktır. Bilirkişi heyetinden ayrıca, ticari reklamları izlemeleri ve tüketicileri yanıltmaya ve aldatmaya dönük olanların yayından kaldırılmaları konusunda girişimlerde bulunulacaktır. Türk Standartları Enstitüsü'nden garanti belgesi aldığı halde, buna uygun üretim ve imalat yapmayan firmalar izlenerek, durum ilgili Enstitüye bildirilecek, garanti belgesi TSE tarafından iptal edilmiş bulunan firmalar da kamuoyuna teşhir edilecektir.

ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İŞBİRLİĞİ

Gelişmiş ülkelerdeki güçlü tüketici kuruluşlarının tepkileri sonucu bu ülkelerde satışa sunulamayan pek çok standart dışı malın, gelişmekte olan üçüncü dünya ülkelerine satıldıklarını biliyoruz. Buna mani olunması amacı ile, Uluslararası Tüketici Kuruluşları Birliği bünyesinde bir erken uyarı mekanizması oluşturulmuştur. Türk-İş ilgili kuruluş ile teması geçerek, başka ülkelerde satışa yasaklanan ilaç ve benzeri malların ülkemizde serbestçe satılmasına mani olunacaktır.

Türk-İş Tüketici Danışma ve Şikayet Büroları başka illerde de açıldıktan sonra, Konfederasyonumuz bünyesinde bir Merkezi Büro oluşturulacak ve bu büro, tüm çalışmalarını ve sonuçlarını basın yolu ile kamuoyuna intikal ettirecektir. Türk-İş'in tüketiciyi koruma çalışmalarında kadın işçilerimizin desteğine ihtiyaç vardır. Bu nedenle, tüketici eğitiminde kadın işçilerin öncülük etmeleri büyük yarar sağlayacaktır.

BURHAN DODANLI

Türk-İş Basın Danışmanı Burhan DODANLI, tüketicinin korunmasında önce hukuki yapısının hazırlanmasını, daha sonra da bu hukuki dayanaktan hareketle "Tüke-

TÜRK-İŞ Basın Danışmanı
Burhan Dodanlı

tici Üst Örgütleri" kurulması lüzumuna değindi.

İleri ülkeler uygulamalarından örnekler veren Dodanlı, "Tüketicinin aldatılması, sadece şahsi çabalarla yahut kanuni dayanağı zayıf, yaptırım gücünden yoksun örgütlenmelerle sağlanamaz. Tüketici korunurken, verimlilik ve kalite de korunmuş olacağından, bu durumdan milli ekonomimiz de yarar sağlar. İhracat canlanır, milli gelirden artışlar olur, hatta aldatılmayan bir ülkede turizmde de büyük gelişmeler sağlanır" dedi. Burhan Dodanlı, Tüketicinin korunmasında, yazılı basına ilaveten, Radyo ve TV'nin, sık sık aydınlatıcı yayınlar yapmasının da lüzumuna işaret etti.

HÜSEYİN POLAT

Türk-İş Kooperatifler Bürosu Müdürü Hüseyin POLAT ise, genelde Eskişehir Bürosunun çalışma yöntemi konusunda aydınlatıcı bilgiler vererek şunları söyledi.

"Tüketicinin korunması amacıyla oluşturulan değişik tür ve yapıdaki kuruluşlar arasında tüketim kooperatiflerinin özel bir yeri vardır. Tüketicilerin ekonomik çıkarlarını savunmak amacıyla, tüketici dernek vakıf ve birliklerinin kurulmasından çok önce kooperatif-

lerin kurulduğunu görüyoruz.

Bütün kooperatif türleri, üye si olan tüketicileri koruma amacıyla olmakla birlikte, tüketim kooperatifleri ve üst kuruluşları açısından tüketicinin korunması konusu, temel çalışma alanlarından birini oluşturmaktadır. Ortak ve müşterilerinin ihtiyaç duydukları tüketim mallarını piyasa şartlarından daha cazip biçimde temin eden kooperatifler, aynı zamanda piyasada düzenleyici bir rol oynarlar. Ortaklarının tüketim alışkanlıklarını geliştiren ve ücretlerinin satınalma gücünü koruyan tüketim kooperatifleri, demokratik kuruluşlar olarak da tüketicileri ilgilendiren konularda birer baskı unsuru olarak etkin bir biçimde faaliyet gösterebilirler.

Türkiye'de tüketim kooperatifçiliğinin elli yıldan fazla bir geçmişi olmasına rağmen, gelişmiş ülkelere göre yetersiz bir durumdadır. Ülkemizde, devlet-kooperatif ilişkilerinin sağlıksızlığı ve ülkemize özgü bazı koşullar, kooperatif üst örgütlenmesinin tamamlanmasını bugüne kadar engellemiştir. Kooperatiflerin etkinliği oldukça sınırlıdır. Bu konuda büyük noksanlarımız vardır.

Türk-İş kooperatifleşme ve tüketicinin korunması konusunda büyük bir atılımın içine girmiştir. Eskişehir'de "Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu"nun açılması

TÜRK-İŞ Kooperatifler Bürosu
Müdürü Hüseyin Polat

bu konuda önemli bir adımdır.

Bu büro, tüketicilerin dert ve şikayetlerini değerlendirerek sonuçlandıracak, çalışmalarını çeşitli yayın organlarıyla halka duyurarak tüketicinin bilinçlenmesini etkin bir biçimde sağlayacaktır."

DR. TANJU ÖZTÜRK

Dr. Tanju Öztürk.

İstanbul'daki Konferansımıza katılan Dr. Tanju ÖZTÜRK'de, tüketici sorunlarının halli konusunda çözüm yolları önerdiği konuşmasında dedi ki:

"Tüketicinin korunması konusu, günümüz ekonomilerinin gündeminde sürekli yeralan bir konudur. Gelişmiş ülkeler bu konuda geniş ekonomik, yasal, örgütsel ve eğitsel önlemler almışlardır. Konunun dinamik özelliği nedeniyle, alınmış önlemler sürekli olarak yenilenmekte ve geliştirilmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde, tüketicinin korunması konusunda yapılan yeterli bir çalışma görülmemektedir. Türkiye'de ise, tüketicinin sorunlarını hiç olmazsa hafifletebilecek ekonomik, yasal, örgütsel, eğitsel ve yasal önlemler alınmadığı için, sorunlar daha ağır bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Türkiye ve benzeri ülkelerde işleyebilir bir rekabet or-

tamının yaratılması gerekmektedir.

Liberalizm uygulayıcısı iddiasındaki bir iktidar partisinin tüketicinin korunması konusunu gözardı etmesi, hatta karşısına çıkacak tavirlara girmesi çok ilginçtir.

Batılı ülkelerde, sağlığa büyük zararları olduğu gerekçesiyle kullanımı yasaklanan bazı sentetik gıda maddelerinin ithaline dahi izin verilmekte, bu maddeler başta paketlenmiş et ve et ürünleriyle sütte ve bir çok gıda maddelerinde kullanılmaktadır."

CELAL GÖLE

Doç. Dr. Celal Göle

Yalan, aldatıcı ve yanıltıcı reklamların tüketici açısından değerlendirilmesini yapan Doç. Dr. Celal GÖLE, özetle şunları söyledi:

"TRT Reklam Yönetmeliği, uluslararası benzerlerinden esinlenilerek hazırlanmış ve 1983 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik, geçerli ve yeterli bir içeriğe sahip olmasına rağmen iyi uygulanamamakta ve bu yüzden tüketicinin aldatılmasında, art niyetli firmaların piyonu haline gelmektedir.

Aldatıcı, yanıltıcı ve yalan

reklam yapan kişi ve kuruluşlar, "Haksız Rekabet" fiilini işlemektedirler.

Tüketiciler bu konuda daha açmak hakkına sahiptirler, fakat bu konuda bir uygulama yoktur.

Hangi reklamın aldatıcı, yanıltıcı veya yalan olduğunu belirleyecek bir merci yoktur. İspatı güçtür. Yani bu yol kapalıdır.

Yapılacak bir şey vardır. O da tüketicilerin tek tek hakkını araması yerine, kurulacak tüketici birliklerinin etrafında örgütlenmesidir.

TÜRK-İŞ, bu konuda atılması gereken ilk ve önemli adımı atmıştır.

Eskişehirde açılan büro, tüketicinin korunması konusunda yurdumuzdaki önemli bir açığı kapayacak ve diğer kuruluşlara da iyi bir örnek olacaktır."

DR. ESER BORAK

Dr. Eser Borak

Türk-İş tarafından daha önce hazırlatılan bir araştırma raporunda büyük emeği olan Dr. Eser BORAK ise, panel de şu konuları anlattı:

"Tüketicinin korunması konusu bütün ülkelerde güncelliğini

sürdürmekte. ancak sorunlar ve çözüm yollarında farklılıklar görülmektedir. Konuyla ilgili çalışmaların yaklaşık yüz yıl önce başladığı, serbest pazar ekonomisinin etkin bir biçimde işlediği, organize tüketici kuruluşlarının faal olduğu ABD'de gibi gelişmiş ülkelerde bile, fazla bilgi ve mal/maraka arzı gibi nedenlerle tüketici sorunları ortaya çıkmaktadır.

Tüketicinin korunması kapsamına giren konular üçe ayrılıyor.

- Tüketicinin korunması
- Tüketicinin eğitimi
- Aydınlatılması

Bu üç konunun öncelikleri gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde farklıdır. Tüketicinin bilinçlenmesi, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde önceliği olan dördüncü bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Tüketici şuurunun gelişmesi, kendi ihtiyaçlarını iyi tespit edip, kullanımına cevap verebilecek mal ve hizmetleri bilinçlice seçmesi gerekmektedir. Boğaziçi Üniversitesi'nin bu konuda yaptığı ve Türk-İş Dergisinde sonuçları yayınlanan araştırmalar bunu göstermektedir.

MÜBERRA YENER

Doç.Dr. Müberra Yener.

Doç.Dr. Müberra YENER de Tüketicinin sorunları konusun-

"Kadın İşçiler ve Tüketicinin Korunması Paneli"ne katılan Panelistler

daki görüşlerini şu şekilde açıkladı:

"Bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerin yüzde 80 i ailelerce satın alınır ve tüketilir. Ailede mal ve hizmetlerin bilgili ve bilinçli tüketilmesinde kadının rolü çok önemlidir.

Ekonomik konularda ev kadınları karardaki paylarının kırsal kesimde giderek artmakta olduğu, kentsel yörelerde ise özellikle bazı mal ve hizmetler için karar payının ve sorumluluğun daha çok kadında olduğu belirtilmektedir.

Ancak günümüzde tüketicilerin rasyonel ve bilinçli davranmalarını engelleyen pek çok neden vardır:

1— Tüketicilerin satın aldıkları mal ve hizmetlerden memnun olmamaları,

2— Aynı türden çeşitli marka, ve ambalajda benzer malların artması,

3— Tüketicilerin piyasa hakkında gerekli bilgiyi sağlamada yetersiz kalmaları,

4— Tüketicilerin mal ve hizmetleri değerlendirebilecek teknik bilgi ve eğitimde yetersizlikleri,

5— İşletmelerin bilgi verici olmaktan çok eksik, yanlış, abartılmış, duygusal ve yanıltıcı nitelikteki reklam çabaları,

6— Satıcının kalite inancı yaratmak nedeniyle yüksek fiyat

uygulaması,

7— Tekelleşmiş firmaların tüketicilerin ihtiyaç ve isteklerine uygun olmayan mallar üretmeleri.

8— Tüketicilerin satın alma- da hislerinin veya çevrenin etkisi ile hareket etmesi,

Tüketiciler, özellikle de kadınlar tüketici eğitimi yolu ile bilinçli ve rasyonel bir satın almayı gerçekleştirebilmek için planlı, araştırmacı, kıyaslayıcı ve dikkatli davranma konusunda motive edilmelidirler.

Milli Eğitim Bakanlığının adı tüketicinin korunması olmamakla birlikte, eğitim programlarına koyduğu "Ev Ekonomisi", "Beslenme Eğitimi" dersleri ülkemizde tüketici eğitimi konusunda atılmış çok olumlu bir adımdır. Bunun yanı sıra radyo T.V. ve diğer kitle iletişim araçları ile etkin bir tüketici eğitimi sağlanabilir."

Prof.Dr. Emel Doğramacı.

EMİRLE SENDİKALAŞMA ANAYASA'YA AYKIRIDIR

Mustafa Başoğlu
Sağlık-İş Genel Başkanı

Kamu kurum ve kuruluşlarının "Kamu İşveren Sendikaları" olarak teşkilatlandırılması, ilgili kuruluşlarla bu sendikalar arasında koordinasyonun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sağlanması, kurulacak işveren sendika sayısının üçü aşmaması Bakanlar Kurulu'nun 27.6.1985 günlü toplantısında görüşülüp karara bağlandığı Başbakanlığın 6.2.1986 gün ve 1986/1 sayılı genelgesinden anlaşılmaktadır.

Genelgenin iki listede, başta Başbakanlık, bakanlıklar ve genel müdürlüklerin gireceği kamu işveren sendikaları da gösterilmektedir.

Hukuki dayanaktan tamamen yoksun olan bu uygulama üzerinde Türk-İş, basın, anayasayı korumakla kendilerini görevli sayanlar ve öteki ilgililerin yeterli kadar ve olayın önemine uygun davranmadıkları görülmektedir. Zira hükümet emriyle sendika kurmak ve yine hükümet emriyle işverenleri bu sendikalara üye yapmak anayasaya aykırıdır.

Gerçekten Anayasa'nın 51'inci maddesi, işçi ve işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almadan sendika kurmak hakkına sahip olduklarını belirlemektedir. İhtiyari olan bu anayasa hükmünü, hükümet, kamu işverenleri için mecburi hale getirmekte ve devletin gücüne ilave olarak onları işçiler karşısında teşkilatlandırmaktadır. Bakanlık ve genel müdürlüklerin bu sendikalara istekleriyle değil, mecburi olarak üye edilmelerinin başka bir izahı yoktur. Bu tutum anayasa ile öngörülen ÖNCEDEN İZİN ALMADAN sendika kurma kuralının hükümet tarafından kamu kurum ve kuruluşları açısından ihlal edildiğinin açık misalidir. Çünkü, sözü edilen başbakanlık genelgesinin ekindeki listede hangi kamu kurumunun, hangi kamu işveren sendikasına üye olacağı tesbit edilmiştir. Ayrıca bu genelge ile üyelik işleminin 20 Şubat 1986 tarihine kadar sonuçlandırılması da emredilmektedir.

Kamu işverenlerinin hükümet kararı ile sendika kurması veya Başbakanlık emriyle işveren sendikalarına üye olmaya mecbur edilmesi tamamen hukuk dışıdır. Zira anayasanın 51'inci maddesi özel-kamu, işçi-işveren ayırımı yapmadan sendikalara üye olmanın ve üyelikten ayrılmanın serbest olduğunu, hiç kimsenin (işçi veya işveren) sendikaya

üye olmaya, üye kalmaya veya üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağını açıkça ve yoruma meydan vermeyecek biçimde göstermektedir.

Anayasanın bu açık ve kesin hükmüne rağmen kamu işverenlerinin emirle işveren sendikalarına üye olmak zorunda bırakılmaları, üstelik hangi işverenin hangi sendikaya gireceğinin hükümet tarafından tesbit edilmesi dikkati çeken, işçi aleyhine çok önemli bir gelişmedir.

Anayasaya göre hükümetin herhangi bir kamu kurumuna şu sendikaya, şu güne kadar üye ol emri vermek hakkı bulunmamaktadır. Aldığı tedbirlerle işçileri devamlı olarak mağdur eden hükümetin bu son kararı, tek başına işçilerin anayasayı korumak açısından eyleme geçmesi için yeterli bir sebeptir. Çünkü, anayasa ve kanunlara önce hükümet uymakla görevlidir.

Aslında devletin işveren sendikası kurması doğru mu bu ayrı bir inceleme ve tartışma konusudur. Zira, devlet çalışma ilişkilerinde hangi ekonomik, sosyal hak ve menfaati kendi işçilerine karşı koruyup geliştirecektir ki, sendika kurmak ihtiyacını duysun. Anayasa ve 2821 sayılı kanunun, sendikalaşmayı işçi-işverenler için ekonomik hak ve menfaatleri koruyup geliştirmeye dayandırmaktadır. Her türlü imkanı elinde bulunduran, kanun koyan, sendikalaşma hakkını bizzat düzenleme yetkisini de elinde bulunduran devlet acaba kendi işçisi karşısında çok mu acze düşmektedir ki, ona karşı haklarını korumak ve geliştirmek için sendika kurmaktadır. Gücsüzü korumakla görevli olan ve baba olarak kabul edilen Türk devlet anlayışını bu tutumla bağdaştırmak mümkün mü?

Esasen 2822 sayılı Kanunla yetersiz bir sisteme bağlanan toplu iş sözleşmesi sistemi, hükümetin bu ve benzeri müdahaleleriyle tamamen felç olmuştur. Bu güne kadarki tutum ve davranışlarından anlaşılmaktadır ki, bu hükümetin gündeminde işçilere yararlı olmak, onların sorunlarını çözmek maddesi bulunmamaktadır.

Anayasa hükümlerinin devletin yürütme organı olan hükümeti de bağlayacağını 11'nci madde göstermektedir. Ama her nedense hükümet, Anayasa'nın 51'inci maddesinin ihlalini göze alarak kendi işçilerine karşı ve onlara daha az hak ve menfaat verilmesini sağlamak için emirle sendika kurmaktadır.

Bir ülkede hükümet, anayasa yokmuş ve kendisini bağlamamış gibi hareket etmeye başlarsa, bu uygulamada olduğu gibi, o ülkede demokrasi-den söz etmek çok zordur.

Katsayı 62 olunca

İŞÇİ EMEKLİLERİNİN DURUMU

O. Nuri Tekman

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı

28 Haziran 1986 tarih 19148 Sayılı Resmi Gazete'de Bakanlar Kurulunun **"657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan gösterge tablosundaki rakamların aylık tutarlara çevrilmesinde 1986 Mali yılı ikinci yarısı için (62) katsayı uygulanır"** hükmünü kapsayan 24.6.1986 tarih 10737 sayılı kararı yayınlanmıştır.

2422 Sayılı Kanunun 17 nci maddesi ile 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen Ek Madde 1'in, 3279 Sayılı Kanunun 9 uncu Maddesi ile değişik ikinci fıkrası **"Genel Bütçe Kanunu ve Bakanlar Kurulu Kararı ile tesbit edilen 657 sayılı Kanuna tabi Devlet Memurlarının aylıklarına uygulanan katsayı 506 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların hesabında da uygulanır"** hükmünü amirdir.

Sosyal Yardım Zammı da, yine **"2422 sayılı Kanunun 17 nci maddesi ile 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen Ek Madde 5'in (a) bendinin 3251 Sayılı Kanunla değişik ikinci fıkrasının, "Sosyal Yardım Zammı miktarı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca artırılabilir"** hükmü gereğince 18 Temmuz 1986 tarih 19168 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulunun 4.7.1986 tarih 86/10798 Sayılı kararı ile 1.7.1986 tarihinden sonrası için 20.000,- lira olarak tesbit edilmiştir.

Bu duruma göre, Sosyal Sigortalar Kurumunun 1 Temmuz 1986'dan itibaren ödeyeceği yaşlılık aylıkları, yukarıda belirtilen katsayı ve sosyal yardım zammı miktarı üzerinden başlanacaktır. Aylıklar, her ayın 15'inde ödendiğinden 15 günlük aylık ve sosyal yardım zammı, bir aylık gelire eklenerek ödenecektir.

Herhangi bir kişinin yeni aylığı, aylığına esas olan derece ve kademenin 62 katsayı esas alınarak, %1 oranına göre düzenlenen ekli tablodaki karşılığının, aylık oranı ile çarpımına, sosyal yardım zammının ilavesi suretiyle bulunacaktır.

ÖRNEK

1'inci derecenin 9 uncu kademesinden ve % 85 arasında aylık alan bir emeklinin aylığı, tabloda 1'inci derece 9 uncu kademenin karşılığı olan 706,8 sayısının aylık oranı 85 ile çarpımı olan $(706,8 \times 85 =) 60.078,00$ liraya, yeni sosyal yardım zammı 20.000,- liranın ilavesi ile bulunan $(60.078,00 + 20.000,00 =) 80.078,00$ lira olacaktır.

Bu durumda en düşük emekli aylığı da 12'inci kademenin karşılığı olan 359,6 sayısının 70 ile çarpımı $(359,6 \times 70 =) 25.172,00$ liraya yeni Sosyal yardım zammı 20.000,00 liranın ilavesi ile $(25.172,00 + 20.000,00 =) 45.172,00$ lira olacaktır.

D E R E C E L E R	K A T S A Y I L A R											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	686,96	689,44	691,92	694,4	696,88	699,36	701,84	704,32	706,8	—	—	—
2	657,2	659,68	662,16	664,64	667,12	669,6	672,08	674,56	677,04	679,52	682	684,48
3	627,44	629,92	632,4	634,88	637,36	639,84	642,32	644,8	647,28	649,76	652,24	654,72
4	597,68	600,16	602,64	605,12	607,6	610,08	612,56	615,04	617,52	620	622,48	624,96
5	567,92	570,4	572,88	575,36	577,84	580,32	582,8	585,28	587,76	590,24	592,72	595,2
6	538,16	540,64	543,12	545,6	548,08	550,56	553,04	555,52	558	560,48	562,96	565,44
7	508,4	510,88	513,36	515,84	518,32	520,8	523,28	525,76	528,24	530,72	533,2	535,68
8	478,64	481,12	483,6	486,08	488,56	491,04	493,52	496	498,48	500,96	503,44	505,92
9	448,88	451,36	453,84	456,32	458,8	461,28	463,76	466,24	468,72	471,2	473,68	476,16
10	419,12	421,6	424,08	426,56	429,04	431,52	434	436,48	438,96	441,44	443,92	446,4
11	389,36	391,84	394,32	396,8	399,28	401,76	404,24	406,72	409,2	411,68	414,16	416,64
12	359,6	362,08	364,56	367,04	369,52	372	374,48	376,96	379,44	381,92	384,4	386,88

Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu umut veriyor...

TÜRK-İŞ TÜKETİCİ ŞİKAYETLERİNİ ÇÖZMEYE BAŞLADI

□ İlk onbeş gün içerisinde yapılan şikayet sayısı, son bir yılda ilgili kamu kuruluşlarına yapılan şikayetlerden fazla.

TÜRK-İŞ tarafından 20 Haziran'da Eskişehir'de açılan TÜRK-İŞ Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu'na yapılan başvurulardan olumlu sonuçlar alınmaya başlandı.

TÜRK-İŞ Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu'ndan yapılan açıklamaya göre, ilk onbeş gün içerisinde Büroya 20'den fazla şikayet geldi. Bunlar arasında yazılı olarak yapılan ve başvuruya satış fişleri eklenmiş olan 8 şikayet, Şikayet Takip Komitesi tarafından çözümlendi. Diğer şikayetçilere, bu gibi başvurularda, alınan mala ait satış belgesinin mutlaka eklenmesi zorunluğu hatırlatıldı.

Yazılı olarak yapılan şikayetlerden ikisi gıda maddeleriyle ilgili olup, numuneler halen Eskişehir

Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu

DANIŞMA KURULU TOPLANDI

Türk-İş Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu Yönetmeliğine göre oluşturulması öngörülen Danışma Kurulu 4 Temmuz günü ilk toplantısını yaptı. Türk-İş Kooperatifler Bürosu Müdürü Hüseyin Polat ile Teşkilatlandırma Uzmanı Erdal Tüt'ün de gözlemci olarak hazır bulunduğu toplantıya, Danışma Kurulu Üyesi olarak şunlar katıldı:

Doç.Dr.ÖmerZühtü Altan (A. Üniversitesi Temsilcisi, Kurul Başkanı)
Yüksel Türemiş (Türk-İş Bölge Temsilcisi, Kurul Sekreteri)
Mehmet Eğitmenoğlu (Valilik Temsilcisi, İl Sanayi ve Ticaret Müdürü)
Hakkı Çavuş (Belediye Temsilcisi, Zabıta Müdürü)
M.Emin Birsen (Kooperatifler Temsilcisi, ESKO Başkanı)
Refik Erbaş (Sendikalar Temsilcisi, Demiryol-İş Şube Başkanı)
A.İhsanKaraman (Sanayi Odası Temsilcisi)

CemalGüngör (Ticaret Odası Temsilcisi)
Salih Kırbaş (Emekli İşçiler Temsilcisi, İşçi Emeklileri Cem. Bşk.)

TÜRK-İŞ DERGİŞİ ÖZEL EK Temmuz 1986

2821 ve 2822 Sayılı Kanunlardaki
DEĞİŞİKLİKLER - YORUMLAR

ve
Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun
Uygulanmasına Dair Yönetmelik

2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

Kanun No. 3299

Kabul Tarihi : 3.6.1986

MADDE 1. — 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir gerçek ve tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerine sahip bir işletmede ancak bir toplu iş sözleşmesi yapılabilir. Bu Kanun anlamında bu sözleşmeye işletme toplu iş sözleşmesi denir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait müessese ve işyerleri ayrı tüzelkişiliğe sahip olsalar dahi, bu kurum ve kuruluşlar için tek bir işletme toplu iş sözleşmesi yapılır.

MADDE 2. — 2822 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir işkolunda çalışan işçilerin yüzde onunun tespitinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her yıl Ocak ve Temmuz aylarında yayımlanacak istatistikler esas alınır. Bu istatistiklerde belirtilecek işkolundaki bütün işçi sayısı ile bu işkolundaki sendikalara mensup üye sayısı toplu sözleşme ve diğer işlemler için istatistik yayımlanmaya kadar geçerlidir. Yetki belgesi almak üzere müracaat eden veya yetki belgesi alan işçi sendikasının yetkisini daha sonra yayımlanacak istatistikler etkilemez.

Yayımdan itibaren 15 gün içinde itiraz edilmeden istatistikler kesinleşir. Ancak, istatistiğin gerçeğe uymadığı gerekçesiyle bu süre içinde Ankara İş Mahkemesine başvurulabilir. Mahkeme bu itirazı 15 gün içinde sonuçlandırır. Mahkemece verilen karar ilgililerce veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca temyiz edilebilir. Yargıtayca bu temyiz talebi 15 gün içinde kesin karara bağlanır.

MADDE 3. — 2822 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kendilerine 13 ve 14 üncü maddeler uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren, taraflardan birinin veya her ikisinin gerekli yetkiyi haiz olmadıkları veya kendisinin çoğunluğu bulunduğu yolundaki itirazını, sebeplerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altı iş günü i-

çinde işyerinin bağlı olduğu bölge müdürlüğünün bulunduğu yerdeki iş davalarına bakmakla görevli mahkemeye yapabilir. Toplu iş sözleşmesi birden fazla bölge müdürlüğünün yetki alanına giren işyerlerini kapsadığı hallerde itiraz Ankara'daki iş mahkemesine yapılır. İtiraz dilekçesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına veya ilgili bölge müdürlüğüne kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde onunu temsil edemeyen sendika yetki itirazında bulunamaz.

MADDE 4. — 2822 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yetki belgesi alınmadan yapılan bir toplu iş sözleşmesinde taraflardan birinin veya ikisinin yetkili olmadığı ve bu sebeple sözleşmenin hükümsüzlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca durumun tespitinden itibaren 45 gün içinde ilgililere veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca dava yolu ile ileri sürülebilir.

MADDE 5. — 2822 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Toplu görüşme çağrısına, çağırıcı yapan taraf toplu görüşmede ileri süreceği tekliflerin bütününe eklemek zorundadır. Ancak, tarafların toplu görüşme gereği ileri sürecekları tekliflerde değişiklik yapma hakları saklıdır.

MADDE 6. — 2822 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Toplu görüşme için tespit edilen yer, gün ve saatte taraflardan biri toplantıya gelmezse veya toplantıya geldiği halde görüşmeye başlamazsa ya da toplu görüşmeye başladıktan sonra taraflardan biri toplantıya devam etmezse, toplantıya gelen taraf, durumu görevli makama altı iş günü içerisinde yazı ile bildirir.

MADDE 7. — 2822 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 22. — Toplu görüşmenin başladığı tarihten itibaren otuz gün geçmesine rağmen anlaşma sağlanamamışsa, taraflardan her biri görüşmelere 59 uncu maddeye göre düzenlenen resmi listeden bir arabulucunun katılmasını görevli makamdan isteyebilir. Başvuruyu alan görevli makam arabulucu tayini için tarafları altı iş günü içinde toplantıya çağırır. Ta-

raflardan biri bu toplantıya katılmazsa veya toplantıda arabulucu tayini hususunda aralarında anlaşma sağlanamazsa, görevli makam, resmi listeden bir arabulucuyu taraflardan en az birinin huzurunda ad çekmek suretiyle tespit eder. Arabulucu tayini yoluna gidilmiş ve anlaşma sağlanamamışsa, uyuşmazlığın tespiti bakımından altmış günlük sürenin geçmesi beklenilmez ve ayrıca resmi arabulucu tayin edilmez. Bu takdirde arabulucunun düzenleyip görevli makama tevdi edeceği tutanak, 23 üncü madde de belirtilen resmi arabulucu tutanağı mahiyetindedir.

Birinci fıkraya göre arabulucu tayini yoluna gidilmemiş ve toplu görüşmenin başladığı tarihten itibaren altmış gün geçmesine rağmen anlaşma sağlanamamışsa, görevli makam başvuru üzerine veya re'sen altı işgünü içinde 15 inci maddede öngörülen mahkemeye başvurmak suretiyle resmi listeden bir arabulucunun tayinini talep eder.

Resmi arabulucunun görevi mahkemece kendisine yapılacak duyurudan itibaren başlar.

MADDE 8. — 2822 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşveren, kanunî bir grevin veya lokavtın süresi içinde, 42 nci madde hükmü gereğince hizmet akitlerinden doğan hak ve borçları askıda kalmış olan işçilerin yerine, hiçbir surette daimî veya geçici olarak başka işçi alamaz veya başkalarını çalıştıramaz. 39 uncu madde uyarınca grev ve lokavta katılamayacak işçilerden, haklı sebeple hizmet akti feshedilenlerin yerine yeni işçi alınması imkanı saklıdır. İşverenin bu yasağa aykırı hareketi, grev gözcülerinin ya da taraf sendikanın yazılı başvurusu halinde ilgili bölge müdürlüğünce denetlenir.

MADDE 9. — 2822 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde — Bu Kanunda geçen Çalışma Bakanlığı ismi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı; Bölge Çalışma Müdürlüğü de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

Yürürlük :

MADDE 10. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 11. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun Değiştirilmesine ilişkin Öneriler

2822 Sayılı Yasanın, toplu pazarlık hakkının serbestçe kullanımına ve grev hakkının etkin biçimde uygulanabilmesine imkan vermediği, kolektif iş hukuku alanında ağır ve haksız kısıtlamalar getirdiği görülmektedir.

Toplu pazarlık düzeninin üç temel kurumu olan «yetki» «arabuluculuk» ve «grev» ile ilgili yasal düzenlemelerde değişiklik yapılması zorunlu görülmektedir.

I — Yetki Kurumu :

Sözleşme düzeninden söz edilebilmesi için öncelikle sözleşmeye «taraf» olacak işçi örgütünün objektif ölçülerle belirlenmesi gerekmektedir. Yasanın getirdiği sisteme göre yetki belirlenmesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Bakanlıkça yürütülen tesbit işlemlerinin güvenilir ve inandırıcı olmadığı geçmişte Mahkeme kararları ile kanıtlanmıştır. Bakanlık bu alanda dilediğini yetkili dilediğini yetkisiz kabul etme imkanına sahip kılınmıştır. Bakanlığın siyasal tercihlere yönelik işlemlerinin ağır işleyen yargı yolu ile engellenmesi her zaman mümkün olamamakta, yetki tevcihi politik amaçlara alet edilebilmektedir.

Bu sakıncaların giderilmesi, toplu pazarlık müessesesinin temelini teşkil eden «yetki belirleme» işleminin müstakil ve tarafsız bir kuruma bırakılması ile mümkün olabilecektir.

Bu sebeple;

(1) Yüksek Hakem Kurulu tarafından Ankara İş Mahkemesi hakimleri arasından seçilecek bir başkan ve yeteri kadar uzman ve raportörden oluşacak bir «Yetki Tesbit Kurumu» oluşturulması, yetki tesbiti başvurularının bu kuruma yapılması, yetkili sendikaların (çoğunluk tesbitinin) bu kurum tarafından belirlenerek yetki belgesi vermesi sağlanmalı, toplu görüşmeye başlama ve görüşmelerde çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü için başvurular bu Kuruma yapılmalıdır.

Yetki Tesbit Kurumunun oluşturulması, görev ve yetkilerinin belirlenmesi bakımından yasanın 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19 ve 20 nci maddeleri değiştirilmelidir.

(2) Toplu Pazarlık hakkının işçi sendikaları tarafından özgürce kullanılabilmesi için yasada mevcut «işkolunda çalışan işçilerin yüzde onunu temsil edebilme» şartı kaldırılmalıdır. Bu kısıtlama, yasanın uygulandığı bir yıl içinde amaçlanan sonucu sağlayamamış, Bakanlıkca % 10 çoğunluğu sağlamadığı ilan edilen sendikalar Mahkeme kararı ile % 10 barajını aşarak, gereksiz kısıtlama fiilen uygulanamaz hale gelmiştir. Toplu iş sözleşmesi akdedebilmek için o işyerinde çalışan işçilerin yarısından bir fazla çoğunluğunu sağlamış olma şartı dışında başkaca kısıtlamaya gerek görülmemektedir.

(3) Toplu Sözleşme Düzeyi :

Yasada benimsenen işyeri ve işletme düzeyinde sözleşme akdetme hakkı ve yetkisi aynen muhafaza

edilmeli ancak, işletme niteliğinin tesbiti için öngörülen «işçilerin bir işyerinden diğerine naklinin işletmenin niteliği icabı» olması ölçüsü değiştirilerek, işletme niteliğinin belirlenmesinde «ekonomik bütünlük» ölçü ile «tek elden yönetim» unsurları ayırıcı ölçü kabul edilmelidir. Yasanın 3 ncü maddesi bu yön-de değiştirilmelidir.

(4) Toplu iş sözleşmesinin, sözleşmesi bulunmayan bir işyerine teşmil edilmesi, mevcut düzenlemeye göre sendikalaşma hakkının kullanılmasını dolaylı olarak engelleyici ve işçiler nazarında sendikaları gereksiz kuruluşlar olarak gösterme yolunu açabilecek niteliktedir.

Bu sebeple yasanın 11 nci maddesinde değişiklik yapılarak; teşmil halinde, teşmil edilecek sözleşmenin parasal hükümlerinin aynen korunması, teşmil uygulaması sırasında yetkili sendikaların belirlenmesi halinde teşmilin kendiliğinden ortadan kalkmak suretiyle o işyerinde sözleşme akdetme imkanının sağlanması gerekli görülmektedir.

(5) Toplu iş sözleşmesinin kolektif bir akit olması nedeniyle, akit serbestisini engelleyen 7 nci maddede değişiklik yapılarak; akdedilmiş bir sözleşmenin yürürlük süresi içinde taraflarca, süresinin uzatılıp kısaltılabilmesinin mümkün hale getirilmesi sağlanmalıdır.

II — Arabuluculuk Müessesesi :

Yasanın, uyuşmazlıkların «barışçı» çözüm yolu olarak getirdiği «arabuluculuk» müessesesinin işlemediği görülmüştür. Arabuluculuk müessesesi beklenen sonucu sağlayamamış, hiçbir uyuşmazlığın çözümünde etkili olamamıştır. Bir buçuk yıl içinde Resmi Arabulucular tarafından çözüme kavuşturulabilmiş bir uyuşmazlık gösterilemez. Arabuluculuk bugünkü yapısı ile uyuşmazlıklarda başvurulması zorunlu bir formalite olmaktan, sendikalara mali külfet getirmekten öteye hiçbir yarar sağlamamıştır.

Bu nedenle 2822 sayılı Yasa bünyesinde «Arabuluculuk» müessesesinin tamamen çıkarılmasının daha yararlı olacağı sonucuna varılmıştır. Barışçı çözüm yolu olarak tarafların «özel Hakem»e başvurma imkanı korunarak, arabuluculuk sisteminin terkedilmesini önermekteyiz.

Bu amaçla, yasanın 21 nci maddesinde gerekli değişiklik yapılmalı, 22 ve 23 ncü maddeleri yürürlükten kaldırılmalıdır.

III — Yüksek Hakem Kurulu :

Yasa, grev yasakları ile erteleme hallerinde uyuşmazlığın Yüksek Hakem Kurulu tarafından barışçı yol ile çözümlenmesini öngörmekte ise de, Yüksek Hakem Kurulunun oluşum biçimi bu amacın gerçekleşmesini sağlayamamaktadır. Bu yapısı ile Yüksek Hakem Kurulu «tarafsız» olma niteliğini taşımamaktadır. Oluşum biçimi gereği siyasal iktidarın istekleri doğrultusunda işlem yapan, pazarlık serbestisi ilkesini dikkate almayan, güçsüzün korunması felsefesini benimsemeyen, hükümetin uyguladığı ekonomik politikaın savunucusu durumunda olan

Yüksek Hakem Kurulu'nun teşkil tarzı değiştirilmiştir.

Gerçek anlamda «tarafsız» ve «hakem» hüviyetine kavuşturulması için Yüksek Hakem Kurulunun; Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Yargıtay Hukuk Daireleri üyeleri arasından seçilecek dört üye, Bakanlar Kurulunca atanacak bir üye ve en çok temsil kabiliyeti bulunan işçi ve işveren konfederasyonlarınca seçilecek birer üye olmak üzere yedi kişiden oluşturulması ve bu yönde yasanın 53 ncü maddesinin değiştirilmesi zorunlu görülmektedir.

Oluşturulması önerilen «Yetki Tesbit Kurumu»-nun işlem ve fonksiyonları da dikkate alınarak yasanın 65 nci maddesi değiştirilerek, çıkarılacak tüzüğü, gerçekleştirilmesi istenen yeni kurum ve kurul ihtiyaçlarına cevap verecek hale getirilmesi sağlanmalıdır.

IV — Grev Hakkı :

2822 Sayılı Yasada grev hakkı, kâğıt üzerinde bırakılmıştır. Çünkü;

- Grev yasaklarının genişletilmesi sonucu grev yapmak istisna, grev yasakları ise kural haline getirilmiştir.
- İdari organlara, kıstasları kesin olarak belirlenmeyen sebeplerle erteleme hakkı tanınmıştır.
- Grev hakkının belli süre içinde kullanılması mecburiyeti ve öngörülen şekil şartlarının karmaşıklığı yüzünden bu hakkın kullanımı alabildiğine güçleştirilmiş, yetki kaybına yol açan sonuçlar hazırlanmıştır.
- Grev sırasında işverene stoklarını eritme, mamul ve yarı mamul mallarını satma, grevdeki işyerine ham madde sokma imkanı verilmiştir.
- Grev gözcülerinin yetkileri hiç noktasına indirilmiş, barmaksız bir ortamda gözcülük yapmaları amaçlanmıştır.
- Grev oylaması, işverenin işyerine sonradan alacağı işçilere talep hakkı doğuracak biçimde düzenlendiği için işveren işçi çıkarımı ve alımı yolu ile her zaman «greve hayır» dedirtebilecektir.
- Grevin kamuoyunun desteğini kazanmasına yarayacak araçlardan yararlanma imkanı kaldırılmıştır.

Grev hakkının bu tür kısıtlamalardan uzlaştırılması ve hak elde etmede etkili işçi silahı olan grevin arızasız işleyebilmesi bakımından 2822 sayılı Yasanın «İkinci Kısımındaki» 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 42, 43, 45, 48 ve 51 inci maddelerde değişiklik yapılmalıdır.

Yapılması öngörülen değişikliklerle;

(1) Sadece, can ve mal kurtarma işleri ile cenaze ve tekfin işleri ve noterlik hizmetlerinde grev yasağı getirilmelidir.

(2) Bakanlar Kuruluna grevi erteleme hakkı veren «genel sağlık» ve «milli güvenlik»i bozucu sebeplerin neler olabileceği tadadî biçimde yasa maddesinde sayılmalıdır. Hükümde sayılacak sebepler dışında grev ertelemesine imkân tanınmalıdır.

(3) Ertelme süresinin sona ermesi ile grev hak-

kı düşmemeli hakkın kullanımına imkan verecek değişiklik sağlanmalıdır.

(4) Grev oylamasında, grev kararının ilan edildiği tarih değil, yetki belgesinin alındığı tarihte işyerinde çalışan işçilere oylama isteme ve oy kullanma hakkı tanınmalıdır. Talep oranı dörtte birden, üçte bire çıkarılmalıdır. İşletme düzeyinde sözleşme akdetme durumunda, işletmeye bağlı işyerlerinden bir kısmında grev yapma hakkı tanındığına göre, grev oylamasının da sadece grev kararı alınan işletmeye dahil işyeri için yapılabileceği, grev kararı almayan işletmeye dahil işyerlerinde grev oylamasının mümkün olamayacağı yasa da belirtilmelidir.

(5) Grev kararının uygulamaya konulmasında karşı tarafa tebliğinden itibaren altı işgünü bekleme mecburiyeti korunmakla birlikte, 60 gün içinde kul lanma zorunluluğu kaldırılmalı, uygulama gününün önceden bildirilmesi ile yetinilmelidir.

(6) Grev uygulaması sırasında greve katılan işçilerin sadece işyerine giriş ve çıkışı engellemeleri yasaklanmalıdır. Sınırları belli olmayan ve hertürlü yoruma müsait görülen «civarda topluluk teşkil etmek» ibaresi yasa metninden çıkartılmalıdır.

(7) Grev uygulaması sırasında sadece satışa ve üretime matuf olmamak üzere işyerindeki stokların işyerinden çıkarılabilmesine imkân sağlanmalıdır.

(8) Grev uygulaması süresince işçilere ücret ve sosyal yardım ödenmesini ve bunun aksine toplu sözleşme veya ferdi hizmet akitlerine hüküm konmasını yasaklayan 42 nci madde değiştirilmeli, yararlanma imkanı serbest pazarlık ilkeleri esas alınarak tarafların iradelerine bırakılmalıdır.

(9) Grev süresince işverenin işçi alma yasağı müeyyidelendirilmelidir.

(10) Kanun dışı grevlerde, grev kararının alınmasında ve uygulanmasında doğrudan etkisi bulunmayan işçinin sorumluluktan korunması için yasal düzenlemeye mutlak ihtiyaç vardır. Kanun dışı greve katılan işçilerin sorumluluğu münhasıran, işçi kuruluşu tarafından kararlaştırılmamış olan grev uygulamalarına inhisar ettirilmelidir.

(11) Grevin etkinliğini sağlamak için grev gözcülerinin sayısı en az, sendika işyeri temsilcisi sayısı kadar olmalı, grev sırasında işyeri önüne çadır kurulmasına imkan sağlanmalıdır.

(12) Yukarıda açıklanan yasa değişiklikleri doğrultusunda, 2822 sayılı Yasanın; 18, 22, 23, 47/1, 51/3, 59, 69, 70/son, 72/3, 73 ve 74 ncü maddeleri yürürlükten kaldırılmalıdır.

(13) Önerilen değişiklik gereği oluşturulacak Yetki Tesbit Kurumunun yasal fonksiyonlarına kavuşturulabilmesi için yasaya bir ek madde getirilerek Çalışma Bakanlığı elinde bulunan ve yetki tesbiti ile işçi ve üye sayılarına dair tüm belge ve bilgilerin Yetki Tesbit Kurumuna devredilmesi, tesbit işlemlerini yerine getirecek hertürlü makina, cihaz ve edevatın Kurum yönetimine ait olacağının belirlenmesi gerekmektedir.

2821 Sayılı Sendikalar Kanunu Değişiklik Önerileri

2821 Sayılı Sendikalar Kanunu'nda, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ilkeleri ve işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası hukuk kuralları açısından yapılması gereken değişiklikler aşağıdadır :

I — Kuruluş Özgürlüğü Açısından :

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nun sendika özgürlüğünü düzenleyen (87) Sayılı Sözleşmesine göre, «işçilerin ekonomik hak ve çıkarlarını korumak amacıyla sendika kurma hakkı» vardır.

87 Sayılı Sözleşmede yer alan bu kurala öncelikle «sendika kurabilme» özgürlüğü düzenlenmiştir.

Sendika özgürlüğünü oluşturan ilkelerin başında «haktan yararlandırımda ayırım yapılmaması kuralı» gelir. İşçilerin «çıkartlarını koruyabilmek ve geliştirebilmek için», kendi «seçtikleri örgütleri kurmaya; bunlara üye olmaya hakkı vardır.» Bu haktan yararlandırma, çalışmalar arasında «hiçbir şekil ve surette ayırım yapılmayacaktır. Örgütlenme özgürlüğü, her çalışan için temel insan hakkıdır.» Çalışanın «işçi» yada «devlet memuru» kabul edilmesi; çalışmanın «özel sektör» de, yada «kamu sektörü»nde sürdürülmesi, sonuca etkili değildir. Özgürlükten, çalıştırılma yeri, statüsü ve biçimine bakılmaksızın, her çalışan yararlanacaktır. Bu yapılırken ırk, renk, cinsiyet, milliyet, siyasal inanç ve düşünce ayırımından da kesinlikle sakınılacaktır.

«Haktan yararlandırımda ayırım yapılmaması kuralının istisnası» gene Sözleşmede yer almıştır. Sözleşmenin 9 uncu maddesine göre, Devletler, sözleşmenin getirdiği güvencelerden silâhlı kuvvetler mensupları ile polisi de ölçüde yararlandırımlarını belirleme hakkına sahiptir.» Bu istisna dışında, her çalışan sendika özgürlüğünden yararlanacaktır.

2821 sayılı Yasa açısından incelendiğinde, sendika kurabilme özgürlüğünden, Sendikalar Yasası anlamında «işçi» niteliğine sahip kişilerin, medeni hakları kullanmaya ehil olmaları, Türk Vatandaşı bulunmaları, Türkçe okur yazar olmaları, Kamu haklarından mahrum edilmemiş olmaları, sendikanın kurulacağı işkolunda en az bir yıldan beri fiilen çalışır olmaları, belirli suçlardan hüküm giymemiş olmaları koşulu ile yararlanabilecekleri anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2821 sayılı Sendikalar Yasası çalışanlar arasında açık bir ayırım yaparak, Devlet memuru statüsünde çalışanları bu temel hakkından yoksun duruma getirmiştir.

2821 sayılı Yasada yapılacak değişiklikler;

(1) Devlet Memurlarına sendika kurma hakkı tanınmalıdır.

(2) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nün 151 Sayılı Sözleşmesine uygun suretle, Devlet memurları içinde, görevleri «Normal olarak politika saptamak veya yönetmek olan üst düzeydeki yöneticilere yada görevleri ileri derecede gizlilik gerektirenlere, silâhlı kuvvetler ve polise bu alanda ne suretle güvenceler sağlanacağı açıklığa kavuşturulmalıdır.

(3) 2821 Sayılı Yasanın 3 üncü maddesinde yer alan ve «Kamu işveren Sendikalarının aynı işkolundaki kamu işverenleri tarafından kurulması ve aynı işkolunda faaliyette bulunması şartının aranmayacağını» öngören ayrıcalıklı kuruluş imkânı kaldırılmalıdır.

Aynı maddede şube kuruluşlarını genel kurul kararına bağlayan düzenleme sendikaların anatizüklerine bırakılmalıdır.

(4) Bir işyerinin girdiği işkolunun tesbiti yetkisini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na veren 4 üncü madde değiştirilerek, bu yetkinin 2822 sayılı Yasa çerçevesinde oluşturulan ve toplu sözleşme yetki işlemlerini yapmakla görevlendirilen «Yetki Tesbit Kurumu» na verilmesi esas benimsenmelidir.

(5) «Sendika Kurucularında Aranacak Nitelikler» başlıklı 5 inci maddede sendika kurucusu olmak için sendikanın kurulacağı işkolunda fiilen çalışır olmak kuralı korunurken, «en az bir yıldan beri çalışma zorunluluğu» ve «Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasının 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 ve 79 uncu maddelerine göre mahkumiyet halinde sendika kurucusu olunamayacağına» dair düzenleme kaldırılmalıdır.

II — Sendikaya Üye Olma Özgürlüğü Açısından :

2821 Sayılı Yasa «sendikaya üye olma özgürlüğü açısından» incelendiğinde şu saptamalar yapılabilir :

İşçi sendikası üyesi olabilmek için birinci şart «Sendikalar Kanununa göre işçi olmak»tır. Sendikalar Kanununun 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasına göre «onaltı yaşını doldurmuş olup da, bu Kanuna göre işçi sayılanlar, işçi sendikasına üye olabilirler. Onaltı yaşını doldurmamış olanların üyeliği kanuni temsilcilerinin yazılı iznine bağlıdır.» Yasanın 2 nci maddesinde işçi, esas olarak, «hizmet akdine dayanarak çalışanlar» biçiminde tanımlanmıştır. Buna «taşınma ve yayın sözleşmesi ile çalışanlar ve belirli koşullarla, adi ortaklık sözleşmesine göre çalışanlar da dahil edilmelidir.

Bu durumda, düzenlemeye göre, bir kimsenin sendikaya üye olabilmesi için belirli bir hukuki ilişki ile çalışmanın yanında, «üye olmayı engelleyen yasal bir durumunun da bulunmaması gerekmektedir. Sendikalar Yasasının 21 inci maddesinde işçi sendikalarına üye olamayacaklar belirtilmiştir. Buna göre «askeri kişiler»; «Sendikalar Kanununun 40 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında sayılan idare, kuruluş, kurum, banka ve sigorta şirketlerinde çalışan üst kademe görevlileri»; «din ve ibadet işlerinde çalışanlar»; «öğrenciler»; «625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa tabi okullarda öğretmenlik yapanlar» sendika üyesi olamayacaklardır.

Bu düzenlemelerle ayırım yoluyla sendika üyesi olmaları kategorik olarak yasaklananlar, yani kamu kesiminde çalışan personelden, memur statüsünde çalışanlar ve diğer kamu görevlileri yanısıra, işçi statüsünde çalışanlar arasında da ayırım yapılmakta ve uluslararası hukuk kuralları açıkça çiğnenmektedir.

Bu durumda 2821 sayılı Yasanın;

(1) Sendika üyesi olabilme bakımından «hizmet akdi» esasını öngören 2 nci ve 20 nci maddeleri, «sendika kurma özgürlüğünden yararlanacak tüm çalışanların, doğal olarak sendika üyesi de olabilmelerini sağlayacak biçimde değiştirilmelidir.

(2) «Sendika üyesi olamayacaklar» başlıklı 21 inci maddesi, kısıtlamayı «askeri şahıslara; «Yasanın 40 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki idare, kuruluş, kurum, banka ve sigorta şirketlerinde çalışan müfettiş, kontrolör, genel müdür yardımcısı ile buna eşit ve bunların üst kademelerindeki diğer yöneticilere»; «din ve ibadet işlerinde çalışanlara» hasredecek biçimde değiştirilmeli, «öğrenciler» ve «istisnasız tüm «öğretmenler» sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkına kavuşturulmalıdır.

III — Anatüzük ve Yönetmeliklerini Serbestçe Düzenleme Hakkı Açısından :

Sendikal hak ve özgürlükleri güvence altına alan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nün ilkelerine ve sözleşmelerine göre, işçiler sendikalarının «anatüzük ve yönetmeliklerini tam bir özgürlük içinde, serbestçe düzenleme hakkına» sahiptir.

2821 Sayılı Yasada yapılan düzenlemelerle bu özgürlük geniş ölçüde kısıtlanmıştır. Gerçekten yasanın 7 nci maddesi anatüzükte neler olacağını, 9 uncu madde organları, 11 inci madde genel kurulun görevlerini, 16 ncı madde yönetim kurullarının görevlerini, 18 inci madde disiplin kurulunu, 19 uncu madde denetleme kurulunu düzenlemiştir. Bu alanda herhangi bir serbestiden söz etmek mümkün değildir.

Bu durumda 2821 sayılı Yasanın, hemen tümü sendika genel kurulları tarafından şartlara ve ihtiyaçlara göre yapılabilecek «iç düzenlemelere müdahale teşkil eden» hükümleri çıkarılmalıdır.

IV — İşçilerin Yöneticilerini Tam Bir Özgürlük İçinde Seçebilme Hakkı Açısından :

Sendikal hak ve özgürlükleri güvence altına alan uluslararası hukuk kurallarına ve ILO ilkelerine göre, işçiler kendilerini temsil edecek yöneticileri tam bir özgürlük içinde seçebilme hakkına sahiptir.

Bu özgürlük 2821 sayılı Yasada ağır bir biçimde çiğnenmektedir.

Gerçekten, Anayasa'ya da dayalı olarak Sendikalar Yasasının 2881 Sayılı Yasa ile değişik 14 üncü maddesinin 14 üncü fıkrasında, genel kurul dışındaki zorunlu organlara seçilebilmek için sendika kurucuları bakımından 5 inci maddede aranan en az bir yıldan beri fiilen çalışır olmak koşulu hariç diğer koşullar ve belirli bir süre (en az on yıl ve bölge şubeleri ile şubeler açısından bir yıl) işçi olarak çalışmış olma koşulu aranmaktadır.

Bu düzenleme «işçilerin kendilerini temsil edecek yöneticileri özgürce seçme hakkı» bakımından son derece haksız ve ağır bir kısıtlamadır. Düzenleme 87 sayılı Sözleşmeyi açıkça çiğnemektedir. «On yıl koşulu» siyasal iktidar elinde işçilere karşı kullanılabilen önemli bir silah niteliğindedir. Nitekim halen

Yasanın Geçici 4 üncü maddesinden yararlanan sendika yöneticileri için dahi, bu koşul, bir baskı aracı olarak kullanılmak istenmektedir.

Bunun gibi, 2821 sayılı Sendikalar Yasasının 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasına göre «sendikaların, sendika şubelerinin ve konfederasyonların genel kurul dışındaki organlarının üyeliklerine, aynı kişi, üst üste dört olağan genel kurulca seçilebilir. Yeniden seçilebilmesi, aradan bir olağan genel kurulun toplanması için gereken sürenin geçmesine bağlıdır.»

Yasanın yine 9 uncu maddesinin 6 ncı fıkrasına göre «sendika, sendika şubesi ve Konfederasyonların yöneticileri, kamu kurum ve kuruluşları ile bunların katıldıkları teşebbüs ve ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev aldıkları takdirde» sendika ve konfederasyonlardaki görevleri sona erecektir.

Aynı maddenin 8 inci fıkrasına göre «genel kurul dışındaki organlara seçilecek yöneticilerin 5 inci maddede sayılan suçlardan biri ile mahkum olmaları halinde görevleri kendiliğinden sona erecektir.» 5 inci maddede özellikle 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasına yapılan yollamalar, yöneticilerin her an bu çeşit bir takibata uğramasına ve yöneticiliğinin son bulmasına yol açacak niteliktedir.

Yasanın 25 inci maddesinin son fıkrasına göre, «bağlı bulunduğu, Kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malûllük aylığı veya toptan ödeme alarak işten ayrılan işçilerle işkolunu değiştiren işçilerin sendika üyeliği ile varsa, sendika, sendika şubesi veya konfederasyon organlarındaki üyelikleri ve görevleri de sona erer.

Genel siyaset yasağı çerçevesinde, Yasanın 37 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre, bir siyasal partinin organlarından herhangi birinde görev alan sendika veya konfederasyonların yöneticilerinin, bu göreve geldikleri andan itibaren sendika veya konfederasyondaki görevleri sona erer. Aynı şekilde, 4 üncü fıkraya göre, mahalli ve genel seçimlerde aday olanların, sendika veya konfederasyonun organlarındaki görevleri adaylık süresince askıda kalır. Seçimleri halinde görevleri son bulur.

Yasanın 56 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına göre ise «5 inci maddede sayılan suçlardan biriyle mahkum olanlardan birine, sendika, sendika şubesi veya konfederasyon organlarında görev verildiğinin Valilik veya Çalışma Bakanlığınca tespiti halinde, bu makamlarca görevlendirilen kişinin görevine son verilmesi ilgili sendika veya konfederasyona bildirilir. Bildirimi takip eden beş işgünü içinde sendika veya konfederasyonca ilgilinin görevine son verilmediği takdirde iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme aracılığıyla sendika veya konfederasyonun faaliyeti altı aydan bir yıla kadar durdurulur ve yöneticilerin görevlerine son verilir.

İşçinin yöneticilerini özgürce seçme hakkını ve seçilmiş olanın korunabilmesi ve imkânlarını ortadan kaldıran bu düzenlemeler kaldırılmalıdır.

Buna göre;

(1) İşçi sendikası yöneticisinin «işçi statüsünde» kabul edilmemesi gibi çarpık bir anlayışı yansıtan

düzenleme, öncelikle değiştirilmeli ve yöneticinin «işçi» olduğu tespit edilmeli, Yasanın 14 üncü maddesinin 14 üncü fıkrası bu çerçevede değerlendirilmelidir.

(2) Yasanın 9 uncu maddesinin 5 inci, 6 ncı, 8 inci fıkraları; 25 inci maddenin son fıkrası; 37 nci maddenin 3 ve 4 üncü fıkraları; 56 ncı maddenin 2 nci fıkrası kaldırılmalıdır.

V — İşçilerin Sendikaların «İç Yönetimlerini Serbestçe Belirleme Hakkı» Açısından :

İşçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan Uluslararası hukuk kuralları ve ILO ilkelerine göre işçiler sendikaların iç yönetimlerini serbestçe belirleme hakkına sahiptir. Diğer bir deyişle sendikalar, iç işleyişte kendi karar ve yönetmeliklerine bağlı olmalı, bu yönden kamu makamlarına karşı idari olduğu kadar, mali yönden de «bağımsız» olmalıdırlar.

Bu ilkeler 2821 sayılı Yasanın aidatlara ilişkin 23, gelirlere ilişkin 40 ncı, giderlere ilişkin 44 üncü üyelik aidatlarının bordrodan tevkifi usulü ile ilgili 61 inci maddelerinde, «denetim» ile ilgili 47 nci maddede ağır bir biçimde çiğnenmiştir.

Bu durumda,

(1) 23 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan «faaliyeti durdurulmayan» ibaresi ve aynı maddenin son fıkrasında yer alan «sendika tüzüklerine, üyelik aidatı dışında üyelere başka bir aidat alınacağına ilişkin hükümler konulamaz» ibaresi çıkarılmalıdır.

(2) 40 ncı maddenin 1 inci fıkrası, üyelik aidatı yanında grev ve dayanışma ödentisinin toplanmasına ve dayanışma aidatı miktarının sendikaların genel kurullarında serbestçe belirlenmesine imkân verecek biçimde değiştirilmelidir.

(3) Üyelik aidatlarının ücret bordrolarından tahsili usulünü belirleyen 61 inci maddede «aidatın işyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesinin tarafı sendika» için kesilebileceğine ilişkin ifade ile «...bu aidat dışında sendikaya ödenmek üzere bir kesintinin yapılmasının toplu iş sözleşmesi ile kararlaştırılacağına» ilişkin ibare Yasadan çıkarılmalıdır.

(4) 44 üncü maddede yapılacak değişikliklerle sendika ve konfederasyon gelirlerinin Kanunda gösterilen faaliyetler dışında kullanılamayacağı esası ile yetinilmeli; herkes tarafından değişik yorumlanan ve sendikalar üzerinde baskı aracı olarak kullanılmaya çalışılan «amacı dışında kullanamazlar» ibaresi Yasadan çıkarılmalıdır.

Aynı maddenin 2 nci bendinde gelirlerinin en az yüzde beşinin «mesleki eğitim» için değil «işçinin eğitimi» için kullanılacağı ve bu amaca tahsis edilecek gelirlerin sendikanın «aidat geliri» olduğu açıklağa kavuşturulmalıdır.

(5) «Devletin idari ve mali denetimi» adı altında 47 nci madde ile sendikalar üzerinde yapılan baskı, «iç denetimin» asıl olduğunun belirlenmesi ve dış denetimin ancak «tarafsız ve bağımsız merciler tarafından yapılabilmesi» belirtilerek önlenmelidir.

VI — İşçilerin Çalışmalarını ve İş Programlarını Özgürce Belirleme Hakkı Açısından :

Sendikal hak ve özgürlükleri güvence altına a-

lan uluslararası hukuk kurallarına ve ILO ilkelerine göre, işçiler çalışmalarını ve iş programlarını özgürce belirleme hakkına sahip olmalıdır.

Bu temel hak Anayasaya dayalı olarak 2821 Sayılı Sendikalar Yasası ile getirilen ve işçi hareketini siyasal ve toplumsal oluşumlar dışında tutmayı hedef alan «genel siyaset yasağı» ile ağır bir biçimde çiğnenmiştir.

Uluslararası hukuk kurallarına ve ILO ilkelerine göre işçi örgütlerinin aslı görevi, üyelerinin ekonomik hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi olmakla birlikte, bu sonuca genel siyaset yasağı ile ulaşılmaya çalışılması, işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan kurallara aykırıdır. Gözetilecek hedef, siyasal çalışmaların işçi örgütlerini siyasal partiler karşısında bağımlı hale getirmemesi, örgütlerin bağımsızlığının korunmasıdır.

Bu ilkeler çerçevesinde 2821 sayılı Sendikalar Yasasının genel siyaset yasağı getiren 37 nci maddesi ve bu madde ile bağlantılı durumdaki diğer hükümler kaldırılmalıdır.

VII — 2821 Sayılı Yasada Yapılması Gerekli Değişiklikler :

(1) Tüzel kişiyi suçlu ilan ederek, «kapatmaya» yahut Yasanın çiğnendiği iddiası ile faaliyetten durdurmaya imkân veren hükümleri kaldırılmalıdır.

(2) Fesih ve infisah halinde sendika mal varlığının akitine yine bunu yaratan işçiler karar vermemeli; 46 ncı maddede yapılan düzenleme sonucu «fesihte, infisah halinde ve kapatmada para ve malların Hazineye intikal edeceğine dair» düzenlemeler kaldırılmalıdır.

(3) İşyeri sendika temsilcilerinin «temsilci olabilmek için kurucu olabilmek hususunda yasanın 5 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olmaları» yolunda 34 üncü maddenin son fıkrası; «temsilcilik süresinin toplu iş sözleşmesi ile sınırlı olduğu; temsilcilerin «işçi ve işveren arasındaki işbirliği ve çalışma ahengi ile çalışma barışını devam ettirme» görevi yapacakları ve görevlerini «iş disiplinine aykırı olmamak şartı ile yerine getirebilecekleri», «işçilerin dilek ve şikâyetlerini işyerine münhasır kalmak kaydı ile çözmeye uğraşacakları yolunda 35 inci maddede yer alan hükümler kaldırılmalı; iş akdinin haksız suretle feshedildiği mahkeme kararı ile sabit olan ve iş gördürülme temsilcilere ihbar tazminatı, kötü niyet tazminatı, kıdem tazminatı, ücret ve sosyal yardımları yamsıra en az bir yıllık ücretleri tutarında tazminat verileceği yolunda düzenlemeler yapılmalıdır.

(4) Konfederasyonlar ve sendikalar ile sendika şubelerinin «kendi konu ve amaçları dışında toplandı yapamayacakları, gösteri yürüyüşü düzenleyemeyecekleri» yolundaki 39 ncu maddesinin son fıkrası kaldırılmalıdır.

(5) Sendikaların «uluslararası kuruluşlara üyelik hakkını» ön izne bağlayan düzenleme ve siyasal iktidarın sübjektif değerlendirmelerle üyeliği sona erdirmeye yetkisi kaldırılmalıdır.

(6) 2821 sayılı Yasanın değinilen kısıtlamaları egemen kılmak için getirdiği ceza hükümleri kaldırılmalıdır.

9.7.1945 Tarihli ve 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No. 3300

Kabul Tarihi : 4.6.1986

MADDE 1. — 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 12. — Genel Kurul; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının veya görevlendireceği kimsenin başkanlığında, Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret Bakanlıkları, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulundan iştirak edecek bir temsilciden;

Yüksek Öğretim Kurulunca görevlendirilecek sosyal güvenlik, sosyal politika ve ekonomi, iş hukuku, tıp dallarında uzman beş öğretim üyesinden;

En fazla işçiyi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonu tarafından iş kollarına göre eşit sayıda seçilecek en az 50'şer işçi ve işveren temsilcilerinden;

Kurumdan yaşlılık, malullük, ölüm aylığı ile sürekli işgöremezlik geliri almakta olanlardan en fazla üyeyi temsil ettiği Bakanlıkça belirlenen kuruluş tarafından seçilecek on temsilciden;

Meydana gelir.

Genel Kurulun çalışma usul ve esasları; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 2. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 13. — Genel Kurul; üç yılda bir en geç Haziran ayı sonuna kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının çağrısı üzerine toplanır. Çalışma ve

Sosyal Güvenlik Bakanı gerekli görürse Kurulu olağanüstü toplantıya da çağırabilir. Toplantı için yeter sayı, üye tamsayısının salt çoğunluğudur.

MADDE 3. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14. — Genel Kurulun görevleri;

a) Kurulun bilanço ve faaliyet raporları üzerinde görüş bildirmek,

b) Genel Kurula sunulan ve Kurumun çalışmalarını ilgilendiren komisyon raporları hakkında görüş bildirmek,

c) Sosyal Sigortalar konularında düşünce ve dileklerini bildirmek veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının isteği üzerine istişari mahiyette kararlar almak,

d) Yönetim Kurulunun seçimle gelecek üyelerini ve yedeklerini 10 uncu maddedeki esaslar dahilinde seçmek.

Genel Kurul görüşmelerinin sonuçları raporla tespit edilir, bu raporlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir.

MADDE 4. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Devletin çıkardığı tahviller ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senetlerine yatırmak,

d) Sigortalılar ile Kurumdan malullük ve yaşlılık aylığı veya sürekli tam işgöremezlik geliri almakta olanlara Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi kanalı ile konut yapımı için yönetmelikle belirlenecek esaslar dahilinde ikrazda bulunmak.

4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerini Değiştiren 3300 Sayılı Kanun Hakkında

AÇIKLAMA

4.6.1986 tarihinde kabul edilen ve 19.6.1986 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunan 3300 sayılı kanun ile, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun toplam olarak 4 maddesi değiştirilmiş, iki geçici madde eklenmiş ve yasanın 15, 16 ve 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yapılan değişikliklerle ilgili açıklama özet olarak aşağıda sunulmuştur.

1 — 4792 sayılı yasanın 12. madde değişikliği :

«Genel Kurul» başlığını taşıyan bu madde bütün olarak değiştirilmiş ve yapılan değişiklik ile;

— Genel Kurula, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından birer temsilcinin iştiraki sağlanmıştır.

— Genel Kurul çalışma usul ve esaslarının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenmesi benimsenmiştir.

2 — 4792 sayılı yasanın 13 ncü madde değişikliği :

Yapılan değişiklik ile Genel Kurulun, ÜÇ YILDA BİR ve en geç Haziran ayı sonuna kadar toplanması esası benimsenmiştir.

3 — 4792 sayılı yasanın 14 ncü madde değişikliği:

«Genel Kurulun Görevleri» başlığını taşıyan bu maddede yapılan değişiklik ile;

— Evvelce mevcut olan, Genel Kurulun, Kurumun blanço ve yapılan işler raporu ile denetçi raporu üzerinde KARAR VERME yetkisi kaldırılmış, bunun yerine, Kurumun blanço ve faaliyet raporu üzerinde GÖRÜŞ BİLDİRMEK, Komisyon raporları hakkında GÖRÜŞ BİLDİRMEK, Sosyal Güvenlik konularında DÜŞÜNCE ve DİLEKLERİNİ BİLDİRMEK, Bakanlığın isteği üzerine İSTİŞARİ MAHİYETTE KARAR ALMAK, genel kurul yetki ve görevi olarak belirlenmiştir.

Bu düzenleme ile Genel Kurulun etkinliği önemli ölçüde azaltılmıştır.

4 — 4792 sayılı yasanın 20 nci maddesinin (b) ve (d) fıkraları değişikliği :

Bu iki fıkrada yapılan değişiklik ile;

b) Kurumun yedek akçelerinin, Devletin çıkardığı Tahviller yanısıra Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkartılan gelir ortaklığı veya hisse senetlerine yatırılması, esası benimsenmiştir.

d) Kurum tarafından sigortalılara yapılmakta olan konut için vadeli ikraz işlemi, bundan böyle Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi kanalı ile ve yönetmelikte belirlenen esaslara göre yapılacaktır.

5 — 4792 sayılı yasanın sonuna İki Geçici Madde Eklenmesi :

3300 sayılı yasa ile eklenen İki Geçici madde ile:

1) Evvelce tahsis edilmiş bulunan Konut Kredisı işlemleri ile konut kredisi tahsisatının eski hükümlere göre yapılması ve tasfiyesi benimsenmiştir.

2) Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren ilk Genel Kurulun 1988 yılı en geç Haziran ayı içinde yapılması hüküm altına alınmıştır.

6 — 4792 sayılı yasanın 15, 16, 26 ncı maddelerinin yürürlükten kaldırılması :

3300 sayılı yasanın 6 ncı maddesi ile, 4792 sayılı yasanın 15, 16 ve 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yapılan değişiklik ile;

— Kurumun «Denetçiler» tarafından denetlenmesine son verilmiştir. (Madde 15)

— Denetçiler Tarafından yürütülecek işlemleri ve sonuçlarını belirleyen 16 ncı madde yürürlükten kaldırılmıştır.

Bundan böyle Kurumun, genel kurullar çerçevesinde denetimi esası getirilmiştir.

— Kurumun milli Bankalardan, Maliye Bakanlığının kefaleti ile ödünç para alma imkanı ortadan kaldırılmıştır. (Madde 26)

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam :

Madde 1 — Bu yönetmelik, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kanunlara uygun olarak kullanılmasına; Valilerin askeri birliklerden yardım istemesine; hükümet komiseri ve yardımcılarının, güvenlik kuvvetlerinin, görevli askeri birliklerin, düzenleme kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarına; bildirim verilmesine; yasaklama ve erteleme kararlarına ilişkin esas ve usuller ile diğer hususları belirlemek amacıyla 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 10, 18 ve 37 nci maddelerine göre düzenlenmiştir.

Tanımlar

MADDE 2 — Bu yönetmeliğin uygulanmasında yönetmelikte geçen;

a) Kanun; 6/10/1983 tarih ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununu,

b) Yönetmelik; bu yönetmeliği,

c) Toplantı yeri; mahallin en büyük mülkî amiri tarafından önceden tesbit ve ilân edilmiş, kanuna uygun bildirimde belirtilmiş, yetkililer tarafından yasaklanmamış ve ertelenmemiş kapalı ve açık yer toplantısı ve gösteri yürüyüşü yapılan mahal ile gösteri yürüyüşü yapılan güzergâhı,

d) En yakın askerî komutan; valinin istemi üzerine, o il için askerî birlik yardımı yapmak üzere Genelkurmay Başkanlığı tarafından belirlenmiş birlik komutanını,

e) Mahallin en büyük mülkî âmiri; il merkez ilçelerinde valileri, ilçelerde kaymakamları,

f) Askerî birlik; Kara, Deniz ve Hava Kuvvet Komutanlıklarına bağlı birlikler, mülkî teşkilâta tabi olmayan jandarma iç güvenlik birlikleri ile diğer jandarma birliklerini ve Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı birliklerini,

g) Genel kolluk kuvvetleri; il içinde görevli veya o ilde geçici olarak görevlendirilmiş polis ve mülkî teşkilata tabi jandarma iç güvenlik birliklerini,

h) Güvenlik, kuvvetleri, genel kolluk, kuvvetleri ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin güvenliğinin sağlanması ile ilgili olarak kendilerine bu yönetmelik esaslarına göre görev verilen askerî birlikleri,

i) Harekât komutası; vazifenin yerine getirilmesi için birliklerin terkihi, tertiplenmesi, görevlerin verilmesi, hedeflerin belirlenmesi, yönlendirilmesi,

kontrol ve koordinesi gibi işlemlerin yerine getirilmesi için verilen yetkiyi, ifade eder.

İKİNCİ KISIM Esas Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Yerlerinin Belirlenmesi

Toplantı Yeri ve Gösteri Yürüyüşü Güzergâhının Belirlenmesi :

MADDE 3 — Kanun hükümleri esas alınarak, il ve ilçe sınırları içinde açık yer toplantısı yapılacak mahaller; gösteri yürüyüşü yapılacak güzergâh; yürüyüşe geçmek üzere toplanılacak yerler ile dağılma yerleri; afiş ve pankart asılacak yerler, mahallin en büyük mülkî âmirince açık ve kesin bir şekilde tesbit edilerek krokiye bağlanır ve alımlı araçlarla ilân olunur. İlân tutanağı dosyasında saklanır.

Tesbit edilen yer, güzergâh ve bunlara ilişkin krokiler her yıl Ocak ayında veya gerektiğinde gözden geçirilir. Değişiklik yapılırsa, bu değişiklikler birinci fıkrada belirtilen şekilde ilân edilir.

Kaymakamlarca yapılan tesbit ve değişiklikler ile bunlara ilişkin krokiler ilçenin bağlı bulunduğu valiliğe, valilerce yapılan veya kaymakamlarca valiliğe gönderilen tesbit ve değişikliklerle bunlara ilişkin krokiler valiliklerce en yakın askerî komutanlığa gönderilir.

İKİNCİ BÖLÜM Düzenleme Kurulu

Kurulun Teşkili :

Madde 4 — Düzenleme kurulu, başkan dahil en az yedi kişiden oluşur. Kurulun üyeleri arasındaki görev bölümü, Kanun ve Yönetmelikteki görevler de dikkate alınarak, başkan tarafından tesbit edilir ve bildirimde belirtilir.

Bildirim Verilmesi ve Eklenacak Belgeler

Madde 5 — Toplantı yapılabilmesi için, toplantının yapılmasından en az 72 saat önce ve çalışma saatleri içinde, düzenleme kurulu başkan ve üyelerinin tamamının imzalayacağı bir bildirimin mahallin en büyük mülkî amirliğine verilmesi zorunludur.

Bu bildirimde, toplantının amacı, yapılacağı yer, başlayış ve bitiş saatleri ile düzenleme kurulu başkan ve üyelerinin açık kimlikleri, meslekleri, ikametgahları ve varsa çalışma yerlerinin belirtilmesi ve bildirimde, düzenleme kurulu başkan ve üyelerince sağlanacak,

- a) Nüfus cüzdan örneği,
- b) Adli sicil kaydı,
- c) Toplantı yerinde en az altı aydan bu yana sürekli ikamet ettiğine dair ikamet belgesi,
- d) Medenî haklarını kullanmaya ehil olduklarına dair şahsi beyan belgesi,
- e) Yabancı uyruklular için İçişleri Bakanlığın-
dan alınan izin belgesinin,
eklenmesi şarttır.

Alındı Belgesi,

Madde 6 — Bu yönetmeliğin 5 inci maddesine uygun düzenlenmiş bildirim ve ekleri için, mahallin en büyük mülki âmirliğince, düzenleme kurulu başkan veya üyelerine, bildirimin alındığı gün ve saati gösteren bir «alındı belgesi» ile toplantının yerini, gününü, başlangıç ve bitim saatlerini ve düzenleme kurulunun görev ve sorumluluklarını belirliyen önceden hazırlanmış bir talimat verilir.

Kanuna Uygun Olmayan Bildirimler :

Madde 7 — Kanunda belirtilen hususları kapsayan veya yanlış bilgi ihtiva eden veya belgeleri eksik olan bildirimler, düzenleme kurulu başkan veya üyelerinden birine yazı ile duyurularak düzeltilir veya tamamlattırılır.

Yapılan duyuruya rağmen eksikliklerin tamamlanmaması halinde, bildirim geçersiz sayılır.

Noter Kanalıyla İhbar :

Madde 8 — Bildirim, kanunî şartları haiz olmasına rağmen mahallin en büyük mülki âmirliğince kabul edilmez veya karşılığında alındı belgesi verilmezse, düzenleme kurulu bu durumu bir tutanakla tesbit eder ve noter vasıtasıyla mahallin en büyük mülki âmirine ihbarda bulunur.

Noter vasıtası ile ihbar yapılmış olsa bile, bildirimin kanunun öngördüğü bilgileri taşımadığının, belgelerin eksik veya verilen bilgilerin yanlış olduğunun veya aynı gün, saat ve yerde toplantı yapmak üzere daha önce bildirimde bulunulduğunun tesbiti halinde, durum, mahallin en büyük mülki âmirliğince düzenleme kurulu başkan veya üyelerine en seri şekilde yazı ile duyurulur.

Yazılı olarak bildirilmesine rağmen, gerekli görülürse, toplantının yapılmayacağı hususu mutad vasıtalar ile halka duyurulur.

Düzenleme Kurulunun Görevleri :

Madde 9 — Düzenleme kurulunun görevleri şunlardır :

- a) Toplantının ve gösteri yürüyüşünün bildirimde belirtilen yer, gün ve saatte yapılmasını ve bitirilmesini sağlamak,
- b) Toplantının ve gösteri yürüyüşünün bildirimde belirtilen amacına uygun yapılmasını ve amacından sapmasını önleyici tedbirler almak,
- c) Toplantı ve gösteri yürüyüşünün sükûn içinde, çevreyi ve katılmayanları rahatsız etmeyecek şekilde geçmesini sağlamak,
- d) Toplantı ve gösteri yürüyüşünün yapılmasına engel olanlarla, devamına imkân vermeyecek tertip-

lere girişenleri, toplantıyı amacından saptırmak isteyenleri, güvenlik kuvvetlerine bildirmek,

e) Suç teşkil eden silah ve patlayıcı maddeleri veya her türlü kesici, delici alet veya taş, sopa, demir, lastik çubuk, boğma teli ve zinciri gibi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı yaralayıcı ecza veya diğer her türlü zehir veya her türlü gaz ve benzeri maddeyi toplantı yerine sokmak isteyen kişileri önlemek amacıyla, bu gibilerin varlığından güvenlik kuvvetlerini haberdar etmek, yakalanmalarına yardımcı olmak,

f) Kanunların suç saydığı veya halkı suç işlemeye özendirici ve kışkırtan ibare veya ifade taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha araç ve gerecin toplantı yerine sokulmasını önleyici tedbirler almak, bunların zabtı ve faillerinin yakalanması için güvenlik kuvvetlerini haberdar etmek ve yardımcı olmak,

g) Halkı suç işlemeye özendirici konuşmaları önlemek veya hükümet komiserince istenmiş ise, konuşmayı kestirmek,

h) Toplantının ve gösteri yürüyüşünün amacı dışında veya kanunun suç saydığı sloganların söylenmesini veya ses yayın cihazları ile yayımını önleyici tedbirler almak, bu gibi davranışları güvenlik kuvvetlerine haber vermek ve faillerini yakalatmak,

i) Toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılacakların toplantı yerine gelişlerinde, gerekiyorsa, kimliklerinin tesbiti ve benzeri faaliyetlerde güvenlik kuvvetlerine yardımcı olmak,

j) Toplantının ve gösteri yürüyüşünün kanunlara uygun yürütülmesi amacı ile hükümet komiserince istenen hususları yerine getirmek ve çalışmalarına yardımcı olmaktır.

Düzenleme Kurulunun Sorumlulukları

Madde 10 — Düzenleme kurulu, başkan dahil en az yedi üyesini toplantı ve gösteri yürüyüşü başlamazdan önce toplantı yerinde hazır bulundurmak ve bunların, toplantının bittiği, katılanların tamamen dağıldığı hükümet komiserince kendilerine bildirilmeye kadar, toplantı yerinde kalmalarını sağlamakla yükümlüdür.

Düzenleme kurulunun çabalarına rağmen, toplantı ve gösteri yürüyüşünde sükûn ve düzen sağlanamazsa veya toplantı ve gösteri yürüyüşünün amacı dışına çıkacağı anlaşılırsa, kurul başkanı, toplantı veya gösteri yürüyüşünün sona erdirilmesini hükümet komiserinden ister. Böyle bir istekte bulunulması, düzenleme kurulunun o ana kadar kanundan doğan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Hükümet komiserince, bizzat veya düzenleme kurulu başkanının isteği üzerine toplantı ve gösteri yürüyüşünün sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, düzenleme kurulu üyeleri bu karara, uyarak yerine getirilmesi için, kararın ilânı dahil, her türlü gayreti göstermek zorundadırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hükümet Komiserinin Görev ve Yetkileri Hükümet Komiseri Görevlendirilmesi.

Madde 11 — Mahallin en büyük mülki âmiri, her toplantı ve gösteri yürüyüşü için toplantının ya-

Her iki görev karşılıklı veya yakın destek faal yetlerinde bulunularak yürütülür.

Askeri Birliklerden Yardım İsteme :

Madde 21 — Vali, il içinde düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında çıkabilecek olayların emrindeki genel kolluk kuvvetleriyle önlenemeyeceği kanısına varır veya toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılması sırasında genel kolluk kuvvetleriyle bastırılmıyacak âni ve olağanüstü olayların cereyanı karşısında kalırsa, en yakın askerî komutandan yardım yapılmasını ister. İstek, başvuru komutanlık-ça derhal yerine getirilir. Muhtemel olaylar için istenen kuvvet, valinin görüşü alınarak, olaylara hızla el koymaya uygun yerlerde, cereyan eden olaylar için istenen kuvvet ise olay yerinde hazır bulundurulur.

Askerî kuvvetlerden yardım istemi yazılı olarak yapılır. Acele durumlarda sözlü olarak yapılan istek sonradan yazı ile teyid edilir. Yardım isteğinde bulunurken, isteğin yapılmasını gerektiren durumlar hakkında kısa ve özlü bilgi verilir.

Yardıma gelen askerî kuvvetler, vali tarafından verilen görevleri kendi komutanının sorumluluğu altında, onun emir ve talimatına göre, İç Hizmet Kanununda belirtilen yetkiler ile kolluk kuvvetlerinin genel güvenliği sağlamada sahip olduğu yetkileri kullanarak yerine getirir.

Yardım için gönderilen kuvvet değişik birliklerden oluşmuş ise, bu birliklerin müşterek görev yapması halinde, bütün birlikler en kıdemli komutanın harekât komutasına girer.

Kolluk kuvvetleri ile yardıma gelen askerî kuvvet arasındaki işbirliği ve koordinasyon vali tarafından sağlanır. Ancak, kolluk kuvvetleri ile askerî kuvvetin belirli görevleri müşterek yapmaları halinde kolluk kuvvetleri, müşterek görev yapacağı birliğin veya askerî birliklerin en kıdemli komutanının harekât komutasına girer.

Kaymakamlar, ilçe içinde düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında çıkabilecek olayların emrindeki genel kolluk kuvvetleriyle önlenemeyeceği kanısına varır ve toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılması sırasında genel kolluk kuvvetleriyle önlenemeyeceği kanısına varır veya toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılması sırasında genel kolluk kuvvetleriyle bastırılmıyacak âni ve olağanüstü olayların cereyanı karşısında kalırsa, askerî birliklerin yardıma gönderilmesini validen ister. Ani ve olağan üstü olayların cereyanı halinde validen yardım istemekle beraber, en yakın askerî komutanlığı da durumdan haberdar eder.

Yardımin Son Bulması :

Madde 22 — Askerî birliklerin yardımı, yardım isteyen makamca görevin tamamlandığı belirtildikten sonra nihayete erer.

ALTINCI BÖLÜM

Tebliğ Şartı Aranmaksızın Toplantının Yasaklanması veya Ertelenmesi

Tebliğ Şartı Aranmaksızın Toplantıların Yasaklanması veya Ertelenmesi Hâleri :

Madde 23 — Vali ve Kaymakam;

a) Ülke genelinde veya toplantının yapılacağı il veya ilçede tabii afet, büyük yangın, tehlikeli salgın hastalık veya diğer olağanüstü hallerin meydana gelmesi;

b) Ülke genelinde veya toplantının yapılacağı il veya ilçede demokratik parlamenter düzeni veya kamu düzenini, Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü, genel ahlakı veya genel sağlığı ciddi şekilde bozacak olayların çıkacağı yolunda veya milli güvenlik gereklerinin ihlal edileceği konusunda dökümanter ve teyit edilen istihbari bilgilerin edinilmesi,

c) Olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik veya savaş ilânı,

d) Toplantıya içten veya dıştan saldırı yapılacağına ve topluluğun can ve mal güvenliğinin ciddi şekilde bozulacağına ilişkin belirtiler ortaya çıkması ve toplanan istihbaratın bu hususu doğrulaması,

e) Düzenlenen toplantıya ait yasaklama ve erteleme kararının düzenleme kurulu başkanına tebliğ imkânı bulunmaması,

f) Düzenleme kurulu başkan ve üyelerinin tamamının veya başkan dahil en az yedisinin toplantı yerinde hazır bulunmadıklarının tesbiti veya toplantı yerine gelmeyeceklerinin kesin olarak anlaşılmaması,

Hallerinde, gerekli görülürse, alındı belgesi verilmiş olsa dahi, toplantı başlama saatinden geriye doğru 24 saatlik zaman içerisinde, tebligat şartı aranmaksızın, toplantı veya gösteri yürüyüşlerini yasaklamaya veya iki ayı geçmemek üzere ertelemeye yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Tebliğ Usulleri :

Madde 24 — Mahallin en büyük mülki âmirliğince düzenleme kurulu başkan ve üyelerine yapılacak her türlü tebligat acil hallerde güvenlik kuvvetlerince yapılır. Bu kişilerin bildirimde belirtilen adreslerinde bulunmaması halinde tebligat kanunu hükümleri uygulanır.

Kurum ve Kuruluşlardan Gelen Yardım Araçları

Madde 25 — Mahallin en büyük mülki âmirliğince toplantının güvenliği için, kurum ve kuruluşlardan sağlanan araç-gereç ve ilgili personel, toplantı sonuna kadar güvenlik âmirinin emrine girer.

Yürürlük :

Madde 26 — Bu yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 27 — Bu yönetmelik hükümlerini Adalet, Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıkları yürütür.

Belediye Laboratuvarında tahlil ediliyor. Alındıktan iki gün sonra renk değiştiren bir çift bayan ayakkabısı ise derhal imalatçısı tarafından değiştirildi. Su kaçıran bir çaydanlık, satıcı firma tarafından geri alınarak, şikayetçiye bedeli ödendi. İlk kullanışta cam bölmelerinden kırılan TSE garantili şırınga da satıcı firma tarafından yine değiştirilmek suretiyle şikayet önlendi. Karton kutuda satılan uzun ömürlü süt ile içerisinden böcek ve sinek çıkan kavanoz reçel de yine satıcı firmalar tarafından geri alındı. Yine küçük boy bir çamaşır makinasının değiştirilmesi amacıyla Eskişehir'deki satıcı firma ve İstanbul'daki imalatçı firma ile temasa geçildi ve makinanın değiştirilmesi taahhüt edildi. Tüm bu şikayetler çözümlenmiş olmakla birlikte, şikayete konu olan mallar hakkında Eskişehir Belediyesi ile Meslek Odaları ve TSE'ye bilgi verildi.

HERKES ESKİŞEHİR BÜROSUNA BAŞVURABİLECEK

Eskişehir dışındaki tüketiciler de, dergimizde bir örneği bulunan **Şikayet Bildirim Formu**'ndaki bilgileri içeren geniş bir mektupla Eskişehir Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu'na şikayetlerini bildirebilecekler.

Yurdumuzun çeşitli yerlerinden mektupla gelecek şikayetleri değerlendirecek olan büro, diğer ellerde de yeni Bürolar açılıncaya kadar tüketicilere ülke çapında hizmet vermeye çalışacak.

BALABAN'IN AÇIKLAMASI

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan BALABAN, Büro'ya yeni şikayetlerin gelmekte olduğunu belirterek, Büro'nun çalışmalarını hakkında basına şu açıklamayı yaptı:

HATIRLATMA

Doldurulacak şikayet formuna satış belgesinin eklenmesi gerekiyor

TÜKETİCİ DANIŞMA VE ŞİKAYET BÜROLARI

ŞİKAYET BİLDİRİM FORMU

1 — Şikayette bulunan kişinin :

- Adı ve Soyadı :
- Ev/İş Adresi :
- Sandık/Kooperatifi :
- Tel. No. :

2 — Şikayet olunan malın :

- Cinsi :
- Markası (varsa) :
- Ambalaj türü :
- Fatura/Satış Belgesi No :
(Örneği eklenecek)
- Alındığı tarih :
- Alındığı yer (Satıcı Adı) :
- Garanti Belgesi olup olmadığı :
- Biliniyorsa üreticisi :

3 — Şikayetin Konusu :

(Ayrıntılı olarak yazılacak)

4 — Daha önce aynı mal/marka ile ilgili şikayetiniz oldu mu, ne yaptınız?

5 — Satıcı/İmalatçı kuruluş ile temasa geçtiniz mi, sonuç ne oldu?

6 — Akraba, arkadaş ve komşularınızın da aynı mal/markaya ilişkin şikayetleri var mı, ya da oldu mu?

Başvuru tarihi :

Şikayetçinin imzası :

Ekliler : — Malın alındı belgesi örneği,
— Malın numunesi (varsa)

☐ Kontederasyonumuzun 20 Haziran'da Eskişehir'de açtığı ilk Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu, Eskişehir'li işçiler ve tüketiciler için bir ümit kaynağı olmuştur. İlk onbeş gün içerisinde yapılan şikayet sayısı, son bir yılda ilgili kamu kuruluşlarına yapılmış olan yazılı şikayetlerden fazladır. TÜRK-İŞ'in bu girişimi, ülkemizdeki "pasif tüketici" imajını silmek tedir. Şikayetlerin kısa sürede çözüme kavuşmuş olması da, tüketicilerin bu Büroya giderek daha fazla ilgi göstermelerini teşvik edecektir. Eskişehir halkı, bir tüketici olarak sahipsiz bulunmadığını anlamıştır. İşçilerimizin yanı sıra halkın da tüketici olarak şikayetleri ile ilgilenmek ve çözümüne çalışmak, TÜRK-İŞ'e duyulan güveni artıracaktır.

HÜKÜMETİN UMURSAMAZLIĞINI ANLAMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Tüketici şikayetleri bu denli yoğunlaşırken, Hükümetin tüketici sorunları karşısındaki umursamazlığını ise, anlamak mümkün değildir. Hükümet, Tüketicinin Korunmasıyla ilgili yasa tasarısını unuttuğu gibi, mevcut mevzuatta da geriye dönüşü başlatmış bulunuyor.

Geçtiğimiz günlerde, Ambalaj Nizamnamesinde yapılan bir değişiklik ile, gıda maddeleri ambalajları üzerine konulması mecburi olan imal tarihi ile son kullanma tarihi, holdinglerin baskıları sonucu kaldırılmıştır. Hükümet yetkililerinin "Bozuk mala ekran cezası" gibi sözleri de havada kalmıştır. Bu durumda, tüketiciler kendi kendilerini korumak zorundadırlar. Zira hükümetin tüketici meselelerine bakış açısı artık belirginleşmiştir. TÜRK-İŞ işte bu nedenle Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu'nu açmış ve tüketiciler kendi kendilerini koruyucu girişimlerini desteklemeye ve yönlendirmeye başlamıştır. Bu uygulamayı, yurt sathında yaygınlaştıracğız."

TASARININ BU YIL TBMM'YE SUNULAMIYACAĞI SÖYLENİYOR

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, Yeni Gıda Yasası İle İlgili Çalışmalarını tamamladı...

- Tarım ürünlerinde, yarı mamul ve mamul gıda maddelerinde mecburi standartlara uyma zorunluğu getiren yasa, bürokratik engeller yüzünden bekliyor.

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, gıda ve diğer tarım ürünlerinin belirlenecek kalite ve standartlara uygun üretimi, işletilmesi, muhafaza edilmesi, ile bu maddelere ilişkin gerekli kontrol sistemi ve kuruluşlarını tesis etmek, işletmek, gıda konusunda araştırmalar yapmak, pilot tesisler kurmak hizmetlerini düzenliyecek yeni "Gıda Yasası" hazırlama çalışmalarını tamamladı.

Buna göre, **Türk Standartları Enstitüsü**nce hazırlanacak tarım ürünleri ile yarı mamul ve mamul gıda ürünlerinin mecburi standartlarının uygulamaya konulması ve denetimi de, bu Bakanlığa ait olacak.

Bakanlık, yasa taslağının ön çalışmalarına Mart ayında başlamış, DPT'de yapılan bir toplantıda, **Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı** ve **TSE** yetkilileriyle bir protokol imzalanmıştı.

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı yetkililerinden aldığımız bilgiye göre, şu anda hazırlanmış olan ön tasarı, diğer ilgili Bakanlıklar ve kuruluşların görüşleri alınarak son şekli verilmek üzere bekliyor.

Bu gidişle 1986'nın sonuna kadar dahi tasarının son şeklini alıp Meclis'te sunulmasının zor olduğunu belirten Bakanlık yetkilileri, "Tüketicinin Korunması"nda önemli bir boşluğu dolduracak bu yasanın hazırlanmasında ise, gereken titizliğin gösterilmediğini vurguladılar.

BAZI ÜRETİCİ FİRMALARIN TÜKETİCİ ŞİKAYETLERİYLE İLGİLİ ADRES VE TELEFONLARI:

★ EMSAN

ACIPAYAM Yolu Üzeri. Taşgeçit Mevkii DENİZLİ
Posta Kutusu 22 DENİZLİ
Tlf.: (621) 112 75 - 142 37 - 154 59 - 165 74 -
181 47

Dörtüol Cebeci, Talatpaşa Bulvarı No. 148
ANKARA Tlf.: 19 04 07

Mercan - Fuat Paşa Cad. Sarıhan No. 74-19
İSTANBUL

Tlf.: 520 92 17
Taşçılarici - 871 Sokak 91
Tlf.: 14 30 67

★ ECZACIBAŞI İLAÇ SANAYİİ VE TİC. A.Ş.

Büyükdere Cad. 185 Levent-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 164 64 50

★ TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.

Büyükdere Cad. 145 Zincirlikuyu
Levent - İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 166 33 60 - 166 33 64

★ AEG ETİ ELEKTRİK ENDÜSTRİSİ A.Ş.

Halitağa Cad. 37-7 Kadıköy-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 338 99 61 - 337 63 08
Fab.Tlf.: 215 - 219 Gebze

★ E.C.A. PRES DÖKÜM SAN. A.Ş.

Kemeraltı Cad. 71 Karaköy-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 145 80 34 - 145 80 36

TÜRK-İŞ
Tüketici
Danışma
ve Şikayet Bürosu

İstiklal Mahallesi Porsuk Bulvarı
No : 40/A ESKİŞEHİR Tel: 30050

★ SİMTEL TİC. VE SAN. A.Ş.

Halaskârgazi Cad. 284 Şişli İSTANBUL
Tlf.: 148 60 20 (5 Hat)
İstiklal Cad. 280 Beyoğlu İSTANBUL

★ ARÇELİK A.Ş.

Çayırova Ankara Asfaltı Gebze-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 150 94 70 - 150 94 71
Fab.Tlf.: 16 70 - 16 71 GEBZE (Kod. 1991)

★ GÜMÜŞSUYU HALI SAN. VE TİC. A.Ş.

İnönü Cad. Devres Han 96 Taksim-
İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 143 33 06
Fab.Tlf.: 82 Çerkezköy

★ TÜRK PHILIPS SAN. A.Ş. PHILSAN

Büyükdere Cad. 171 Levent İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 143 59 10
Fab.Tlf.: 164 13 80 - 164 13 85

★ PROFİLO SAN. VE TİC. A.Ş.

2. Taşocağı Sok. 26-28
Mecidiyeköy-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 166 22 23

★ ARTEMA ARMATÜR VE TESİSAT MALZEMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.

Valikonağı Cad. Sonu Y.K.B.
Vakıf Tesisleri 6-12 Nişantaşı-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 148 40 27 - 148 40 28

★ KELEBEK MOBİLYA VE KONTROPLAK SAN. A.Ş.

Silahtarağa Cad. 96 Eyüp-İSTANBUL
Yaz.Tlf.: 525 60 75 - 525 60 79

TÜKETİCİNİN KORUNMASINDA SENDİKALARIN ROLÜ

İleri çağdaş ülkelerde tüketici hakları tarihçesi günümüzden 100 yıl kadar öncesine dayanmasına rağmen, Türkiye'de tüketici hakları henüz teminat altına alınmış değildir.

Oysa herkesin tüketici sayılması gereken Türkiye'de bu sorun 50 milyon kişinin sorunu olmaktadır. Son yıllarda artan hayat pahalılığı ve başıboş serbest piyasa düzeninin etkisiyle üretim ve pazarlama tekelini elinde bulunduran ve kârdan başka bir şey düşünmeyen kimseler ve firmalar halkı açıkca yanıltmakta ve hatta aldatmaktadırlar. Şüphesiz iyi niyetli olan namuslu kâr sahipleri ve namuslu işadamları bu söylediklerimin dışındadır. Ancak yine şüphe yok ki, halkımızın büyük kesimi özellikle gıda maddelerinin tüketiminde gerek fiyat anarşisi, gerekse kalite bozukluğu ile karşı karşıyadır.

O halde ne yapmalı? Diye düşündüğümüzde bu önemli yurt sorununun, düzenli bir hukuk sistemine bağlanmadıkça gelişigüzel ve tutarsız tedbirlerle çözülemeyeceği, sadece benim şahsi görüşüm değil, sadece TÜRK-İŞ'in görüşü değil, tüm kesimlerin ittifak ettiği bir görüş haline gelmiştir.

Vakıa, 1982 Anayasamızın 172. maddesi tüketicinin devlet tarafından korunmasını ve yine devletin tüketicilerin kendilerini koruma yolundaki girişimlerini desteklemeyi öngören amir bir hüküm getirmiştir. Ancak bu Anayasa hükmünün bu espiyeye uygun yeni kanunlarla desteklenmemesi ve konuya beklenen ve istenilen açıklığın kazandırılmaması yüzünden bu sorunun çözümü umumi hükümlere bırakılmış, yani bir anlamda çözümsüzlüğe terk edilmiştir. Anayasanın Danışma Meclisindeki müzakeresi sırasında ve TÜRK-İŞ'in de istekleri doğrultusunda anılan 172. maddeye, "bu hususlar bir kanunla düzenlenir" fıkrasının ilavesi yolundaki teklif kabul edilmiş görülmüştür.

İşçilerin ekonomik ve sosyal durumlarını iyileştirme gayretinde olan ve fakat son yıllarda özellikle Özal Hükümetinin ısrarla uygulamakta olduğu ekonomik model ve yine Hükümetin konuya yanlış bakmasından ötürü bu gayretinde istediğini bulamayan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve üye sen-

dikalarımız, işçilerimizin günden güne eriyip kaybolan alım gücüne bir katkıda bulunmak amacıyla kol-ları sıvamış ve "Tüketicinin Korunması" çalışmaları-na hız vermiştir. TÜRK-İŞ'in bu gayreti, işçiler ka-dar tüketici olan 50 milyon halkımızın da sorununa köklü bir çare getirmeye yöneliktir.

Anayasamızın 172. maddesinden yola çıkan TÜRK-İŞ bu konudaki çalışmalarını hızlandırırken, 4-5 nisan 1985 tarihinde Konfederasyon Genel Merke-zinde Ulusal bir Konferans düzenleyerek "Tüke-ticinin Korunması Kanun Tasarısı" konusunu tartış-maya açmıştır. Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit ARAL'ın da konuşmacı olarak katıldığı bu konferans-ta, hükümet-işçi-işveren-üniversiteler ve meslek ku-ruluşları konuya ilişkin görüşlerini dile getirirken, Sa-yın Bakan dahil tüm kesim temsilcileri ihtiyaca ce-vap verebilecek bir kanunun gecikmeden çıkarılma-sında ittifak etmişlerdir. Ne var ki, komisyon rafla-rında uyutulan tasarı kanunlaşmadığı gibi, bir kaç ay sonra hükümetle yaptığımız bir zirve toplantısın-da bu konuda yenilediğimiz teklifimiz karşısında Sa-yın Başbakan Özal, "Tüketici Yasa ile Korunmaz" gö-rüşünde olduğunu belirterek işin ucunu bırakmıştır.

Ama TÜRK-İŞ bırakmak niyetinde olmadığı bu işe daha sıkı sarılmış ve konuyu laf düzeyinden çı-karak fiiliyata intikal ettirmiştir. Bu konuda 40'a ya-kın büyük pörçük kanun maddesi bulunmasına rağ-men yeni bir kanun tedvin edilmediğini ve edilmeyeceğini anlayan Konfederasyonumuz, yürürlükte-ki pozitif hukuk kurallarına dayanarak bir yönetme-lik hazırlamış ve Türkiye'de ilk defa bir ilimizde "TÜ-KETİCİ DANIŞMA VE ŞİKAYET BÜROSU" adı altın-da bir büroyu hizmete sokmuştur.

TÜRK-İŞ, Eskişehir ilimizde böyle bir büroyu tüm halkımızın ve dolayısıyla işçilerimizin yararına sunmaktan büyük bir mutluluk duymaktadır. Bu iti-barla 20 Haziran 1986 günü, Türkiye'de Tüketicinin Korunması bakımından herhalde başarılı ve tarihi gün olarak geçecektir. Bu büromuzun, bu üst örgü-tün, hizmete açılışında Eskişehir Valisi Sayın Hani-fi DEMİRKOL'un yaptığı veciz konuşmasında TÜRK-İŞ'ten övgüyle bahsetmesi ve girişimi devlet adına

EĞİTİM

KÖŞEMDEN

Kaya Özdemir

destekleyeceğini belirtmiş olması güzel bir anlayış örneğidir. Bu vesileyle Eskişehir Valisi Sayın DEMİR-KOL'a ve yine aynı şekilde TÜRK-İŞ'in bu teşebbüsünü teknik imkanlarıyla çalışmalarımızın başından beri destekleyen ve bu desteğini asıl bundan sonra göstermeyi vaad eden Anadolu Üniversitesinin değerli Rektörü Prof.Dr. Yılmaz BÜYÜKERŞEN'e ve Belediye Başkanı Sezai AKSOY'a şükranlarımı ve teşekkürlerimi TÜRK-İŞ adına sunmak istiyorum.

Bu büronun çalışmalarına ilişkin olarak hazırladığımız yönetmelik uyarınca, tüketiciler satın aldıkları ve memnun kalmadıkları hertürlü mal için menşei ve faturasını ibraz etmek suretiyle büromuza şikayette bulunmaktadırlar. Bu şikayeti derhal dikkate alacak olan büromuz, en kısa zamanda konuyu ele alarak şikayet mevzuunu tüketici lehine sonuçlandırmaya çalışıyor. Anlaşmazlık halinde tüketicinin konuyu mahkemeye intikal ettirmesi sırasında, tüketicinin maddi imkanı elvermiyor ise, büromuz dava sonuna kadar mahkeme masraflarını da karşılayacaktır.

Bu büromuzun kurulmasından önce de, TÜRK-İŞ'in ve üye sendikaların tüketicileri koruma yolunda bir çok örnek çalışması bulunmaktadır. Bunların en başında sendikalarımızın yürütmekte oldukları tüketim kooperatifleri, yurdumuzun birçok yöresinde başarıyla hizmet vermektedir. Ancak yine kanunların yetersizliği nedeni ile kooperatif üst kuruluşlarının kurulma ve işleme safhasında büyük sıkıntılarla karşılaşmakta olduklarını da belirtmek isterim.

Bu bakımdan 3-4 Mart 1986 tarihinde İstanbul'da düzenlediğimiz "TÜKETİCİNİN KORUNMASI 2. ULUSAL KONFERANSI"nda konuyu değişik boyutlarıyla tekrar gündeme getirmiştik. Çeşitli kesimlerin ve üniversite öğretim üyelerinin görüşlerini yansıtan bu konferansta, TÜRK-İŞ tüketicinin korunması yolunda nasıl bir model uygulanması gerektiği sorusuna cevap aramıştır.

Sözlü ve yazılı basın organlarımızın güzide temsilcilerinin de tebliğ sahibi olarak yer aldığı bu konferansta, Türkiye'nin koşullarına ve bünyesine göre, karma model uygulanması görüşü ağırlık kazanmıştır. Yani ülkemizde bir tüketici hukuku yeniden düzenlenirken ve bu hukuka uygun olarak tüketici üst örgütleri kurulurken, bu örgütlerde, şikayet eden, edilen ve devlet birlikte yer alacaktır, görüşü benimsenmiştir.

İnanıyorum ki, basının, üniversitelerimizin ve meslek kuruluşlarının desteği ile bu konudaki sesi ve isteklerini güngeçtikçe daha etkin şekilde duyurmaya çalışan TÜRK-İŞ, başta devletin desteği ile tüketicinin korunması yolundaki bu önder çalışmasını başarıya ulaştıracaktır.

Ve kuşkusuz bu başarı TÜRK-İŞ'in, değil, toplumumuzun başarısı olacaktır.

1986 EĞİTİM PROGRAMLARI 1. BÖLÜMÜ TAMAMLANDI

ŞEVKET YILMAZ : “Sıkıntılarımız artarak sürüyor”

Türk-İş'in 1986 yılı birinci bölüm eğitim programları, İstanbul, Balıkesir ve Gaziantep seminerleri ile tamamlandı.

Bu üç ilde yapılan son seminerlerden Balıkesir programında hazır bulunan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz özetle şunları söyledi :

"İçinde bulunduğumuz sıkıntıların, önümüzdeki günlerde daha da artması sözkonusudur. Uygulamada sıkıntılarımız var. Yasal sıkıntılarımız var. Başbakan sayın Özal, işçiye emeğinin karşılığını vermemekte direniyor, işverene destek sağlıyor. Hükümet, bugünkü çarpık ekonomik politikasıyla işçiyi daha fazla ezmemelidir. Tüm gücümüzle Türkiye'de noksansız demokrasinin uygulanmasına ve hür sendikacılığın işlerlik kazanmasına çalışıyoruz. Ancak, bugün işçiyi ezen ve işverene destek veren bir zihniyetle karşı karşıyayız. Tüm insanların gözüne baka baka, bütün işinizi halledeceğim diyen bu zihniyet, bu tutumundan artık vazgeçmeli ve vatandaşı düşünmelidir.

Başbakan, şu kadar milyar dolarlık ihracat yaptık diye övünüyor. Oysa en büyük övünme payı işçinindir ve bu gerçeği nedense unutuyor. Milletın gözlerinin içine baka baka mecliste vaadlerde bulunan ve vaadlerini yerine getirmeyen iktidar grubunu ve parlamentoyu bir kez daha göreve çağırıyoruz. Haklı isteklerimiz kanunlaşsın. Çalışma barışı zedelenmesin. Türk-İş öyle bir kuruluşur ki işçinin yanında tüm ülke sorunlarını da dert edinir ve çözümünü içinçaba sarfeder. Ve Türk-İş olarak bu haklı isteklerimiz yerine getirilinceye kadar da mücadelemizi sürdüreceğiz. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın."

Balıkesir seminerinde Şevket Yılmaz, kursiyerlerle birlikte dersi izlerken.

EGİTİM

**TÜRK-İŞ KADINLAR BÜROSUNUN
DİYARBAKIR VE SİVAS
SEMİNERLERİ
YAPILDI**

Diyarbakır'da konuşan
TÜRK-İŞ Genel Mali
Sekreteri Ömer Ergün :

“ÇABAMIZ, REFAHIN TÜM TOPLUMA YAYILMASIDIR.

TÜRK-İŞ Kadınlar Bürosunun bu ay içinde düzenlemiş olduğu Diyarbakır ve Sivas Seminerleri oldukça başarılı geçti ve katılan kursiyer kadın işçilere sertifika verildi.

Gerek Diyarbakır'da , gerekse Sivas'taki seminerlere katılan kadın işçiler, seminer sonrası yapılan ankette, önemli bilgiler edinmekten mutluluk duyduklarını ve bilgileri işyerlerindeki arkadaşlarına da aynen aktarmaya çalışacaklarını bildirdiler.

ÖMER ERGÜN'ÜN KONUŞMASI

Diyarbakır'da düzenlenen “Kadın İşçilerin

TÜRK-İŞ Genel
Mali Sekreteri
Ömer Ergün

Diyarbakır
Seminerine
katılan bir
grup kursiyer

Sorunları" seminerini bir konuşmayla açan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ömer ERGÜN, Konfederasyonun çalışmaları hakkında bilgi verdi ve bu eğitim seminerlerinden beklenen faydaları dile getirdi.

TÜRK-İŞ'in, bir işçi sendikası hüviyetiyle eğitimde de kendini hissettiğine işaret eden Ömer ERGÜN, şöyle konuştu :

"Eğitim çalışmalarına giderek ağırlık veren TÜRK-İŞ, son yıllarda bu çabasını başka hiçbir kuruluştaki görülmececek düzeyde arttırmış ve hemen her hafta bir başka yurt köşesindeki işçilerimize eğitim seminerleri düzenlemiştir. İşçilerimizi sosyal, ekonomik ve diğer lüzumlu konularda eğitmek amacıyla düzenlediğimiz bu toplantılar oldukça başarılı geçmektedir. Burada asıl amaç, işçiyi fikri yönden de geliştirmek ve hür parlamenter demokratik rejim içinde, haklarına sahip çıkabilecek bilince ulaştırmaktır.

Eğitimde fırsat eşitliğini yurt çapında savunan TÜRK-İŞ, bu isteğini, kuruluş amaçlarımızı belirleyen 24 ilkemiz arasına almış bulunmaktadır.

Zira biz iyi biliyoruz ki, eğitim düzeyi düşük olan toplumlar, kalkınmada da başarısızdırlar. Ancak, hep eğitim, derken ihtiyaç duyulan bilgilerle toplumu eğitmek, gereksiz ve zararlı bilgilerden ise çekinmektir. İşte biz bunun için sendikacılarımızı ve işçilerimizi, ihtiyaçları olan bilgilerle mücehhez kılmaya çalışıyoruz. TÜRK-İŞ, işçilerin sosyal ve ekonomik haklarını savunan ve iyileştirmeğe gayret gösteren bir işçi kuruluştaki kadar, aynı zamanda bir eğitim müessesesi olarak da kendini göstermektedir.

TÜRK-İŞ, bütün bu mücadelelerinde işçilerin ve tüm dar gelirli halkın haklarının verilmesini istemektedir. Eğer bir rejimde hür sendikacılık yer almıyorsa, toplu sözleşme düzeni etki ve kontrol altındaysa, o sisteme hür demokrasi denilemez, diyoruz. O demokraside büyük bir noksanlık var, diyoruz ve bunun düzeltilmesini istiyoruz.

Bunu temin edinceye kadar, yasal sınırlarda mücadele edeceğiz. Yasal mücadelemize yine kulak tıkanırsa, pek tabii ki, eylem biçimimizi de değiştirerek, daha etkili hale getireceğiz. İşçilerimiz ve dar gelirli vatandaşlarımızı, para babalarının ve büyük kapital şirketlerinin insafına daha fazla terkedemeyiz.

Çabamız, toptayken ülke kalkınması ve refahın tüm topluma yayılmasının sağlanmasıdır."

Doç. Dr. Nurhan Süral

Her iki seminere katılan çeşitli üniversitelerimizden Doç. Dr. Nurhan Süral, Doç. Dr. Üfuk Beyazova ve Doç. Dr. Faruk Andaç, kadın işçilere İş Hukuku ve Kadın İşçilerin Çeşitli Sorunları konularında bilgiler verdiler.

TÜRK-İŞ Beşinci Bölge Temsilcisi İsmet Uygun ve TÜRK-İŞ Yedinci Bölge Temsilcisi Fahri Altunkalem de seminerlerde yaptıkları konuşmalarda Konfederasyonun ana çalışmaları hakkında geniş bilgiler sundular.

TÜRK KADINLARININ SORUNLARI LONDRA'DA GÖRÜŞÜLDÜ

İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TUC) tarafından geçen ay içinde Londra'da düzenlenen bir konferansta, 'Türkiye'de Kadın Hakları, Sendikalar ve Gelişimi' konusu ele alın-

dı. Resimde, bu konferansta birer konuşma yapan TÜRK-İŞ Kadınlar Bürosu Müdürü Rahime Akdoğan ve Cumhuriyet Gazetesi Yazarı Şükran Ketenci ile diğer konuşmacılar.

BİR YASA, BİR GÖRÜŞ

‘ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ YASASI’

konusunda görüşlerini açıklayan

KAYA ÖZDEMİR:

“YASANIN UYGULANMASINDA HER TÜRLÜ DESTEK VE YARDIMI YAPMAYI TAAHHÜT EDİYORUZ”

Çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okul ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlen 3308 Sayılı “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası” 19 Haziran 1986 tarih ve 19139 sayılı Resmi

Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Konuyla ilgili olarak TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, TÜRK-İŞ Dergisine şunları söyledi:

“19 Haziran 1986’da yürürlüğe giren “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası” bir çok işçi hakları konusunda kendisiyle hemfikir olmadığımız, anlaşılmaya varamadığımız Hükümetin en olumlu girişimidir.

Milli Eğitim Bakanı’nı ve Bakanlığını, özlemle beklenen önemli bir kanunu çıkarmasından dolayı tebrik eder, uygulanmasında her türlü destek ve yardımı göstereceğimizi TÜRK-İŞ olarak taahhüt ederiz.

Yasaya göre, bünyesinde 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerle sendikalara bazı mükellefiyetler getiriliyor. Yasanın bir gereği olarak oluşturulan fona sendikaların gelirlerinin belli bir bölümü aktarılacak. Buna rağmen, gençlerin iş hayatına ve çalışma

alanlarına hazırlanması açısından yasa son derece önemli yenilikler taşıyor.

TÜRK-İŞ KURULLARDA TEMSİL EDİLECEK

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yüksek Kurulunda TÜRK-İŞ temsil edilen bir üye bulunacak. Ayrıca illerde kurulması düşünülen Kurulların başkanlığını ise valiler üstlenecek, TÜRK-İŞ ise bu Kurulda kendi seçeceği bir üye ile temsil edilecek.

Bu yasa, üniversiteler önünde yığılmaları önleyecek, mesleki eğitimi özendirecek, iş yerlerimizde çalışan kalifiye eleman sayısını arttıracak önemli ve büyük nitelikler taşıyor.

Yasa Meclise gönderilmeden önce, Sn. Milli Eğitim Bakanı ile bir görüşme yapmıştım. Bütün öneri ve eleştirilerimin yasanın hazırlanmasında dikkate alınarak gerekli düzeltmelerin yapıldığını memnuniyetle izledim. Bu yasayla hayırlı hizmetler verileceğine eminim. Uygulanmasında ise işçi kesimi elinden geleni yapacaktır.”

3308 Sayılı Yasa Hakkında AÇIKLAMA

44 ana madde ve 7 geçici maddeden oluşan bu yasayla 2089 Sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Yasası ile 3457 Sayılı Sınai Müesseselerde ve Ma-

den Ocaklarında Mesleki Kurslar Açılmasına Dair yasa yürürlükten kaldırıldı.

YASANIN GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLER

— 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları işçi sayısının % 5'inden az, % 10'undan fazla olmamak üzere, meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıracaklar.

— İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, Bakanlığın mesleki ve teknik eğitim kurumlarında veya işletmelerin eğitim merkezlerinde yaptırılacak. İşletmeler teorik eğitim için öğrencilere çalışma saatleri içinde izin vermek zorunda olacak.

— İşletmelerde grev ve lokavt uygulamaları halinde eğitimin devamı için işyeri gerekli tedbirleri alacak. İşletmelerdeki eğitici personel ve öğrenciler grev ve lokavt kapsamı dışında kalacak. Ayrıca, meslek eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesinden yararlanamayacak.

— 50 ve daha fazla işçi çalıştıran ve Bakanlıkça mesleki eğitim kapsamına alınan ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay asgari ücretin 2/3'ü nispetinde fon hesabına para yatıracak.

— İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrenci ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin % 30'undan az olmamak üzere ücret verilecek. Öğrenci ve çıraklara ödenecek ücretler her türlü vergiden muaf olacak.

— Yasa "Çıraklık, Mes-

leki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" kurulmasını da öngörüyor. Buna göre, yıllık beyanname veren Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri hesaplanan gelir veya kurumlar vergilerine ilave olarak % 1'lik meblağı fona ödeyecekler.

FONUN BAŞLICA GELİR KAYNAKLARI

- Odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si,

- Esnaf ve küçük sanatkarlar dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyonları tarafından eğitim gayesi ile gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si,

- İşçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim gayesiyle ayrılan payların %25'i,

- İşveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl aidat gelirlerinin % 5'i,

Bu Yasa kapsamına giren işyerlerinde, belirtilen sınırlar içerisinde ve Bakanlıkça tespit edilen esas ve ölçülere göre çırak, teknik ve meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıran gerçek ve tüzel kişilere gelir ve kurumlar vergilerinden fona ödedikleri meblağın % 50'si teşvik primi olarak fondan iade olunacak.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerin sigorta primleri mali yılbaşı olan 1.1.1987 tarihine kadar işyerlerince ödenecek, primler bu tarihten sonra yasanın 25. maddesinde öngörüldüğü üzere Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanacak.

SENDİKALARDAN

DEMİRYOL-İŞ'E BAĞLI ŞUBELERİN YENİ İCRA KURULLARI

ADANA:

Salih Bozdoğan	Başkan
Mehmet Barışık	Genel Sekreter
Edip Gülnar	Mali Sekreter

ADAPAZARI:

Enver Topçuoğlu	Başkan
M. Eyüp Yazıcı	Genel Sekreter
Ergün Atalay	Mali Sekreter

ANKARA:

Celal Moray	Başkan
Fikret Tuna	Genel Sekreter
Sami Özkahraman	Mali Sekreter

ESKİŞEHİR:

Refik Erbaş	Başkan
Ahmet Akça	Genel Sekreter
Yakup Şen	Mali Sekreter

İZMİR:

Yüksel Yanmaz	Başkan
Sami Yılmaz	Genel Sekreter
Zeki Bahar	Mali Sekreter

KAYSERİ:

Yakup Aslan	Başkan
Ali Kaplan	Genel Sekreter
Muhsin Kepçe	Mali Sekreter

ERZURUM:

Mustafa Işık	Başkan
Bekir Ersoy	Genel Sekreter
İsmail Paşalıoğlu	Mali Sekreter

HAYDARPAŞA:

Mahmut Kılıç	Başkan
M. Kasım Gerday	Genel Sekreter
Kerem Karakurt	Mali Sekreter

KONYA:

Nuri Pekkarpuz	Başkan
Tahir Mermer	Genel Sekreter
Zeki Haytalar	Mali Sekreter

SİVAS:

Cemal Gözükcük	Başkan
Yusuf Acıöz	Genel Sekreter
Orhan Aygüneş	Mali Sekreter

KONUT

SORUNU

İŞÇİNİN EV SAHİBİ OLMA ŞANSI AZALIYOR

Namık TAN
TÜRK-İŞ Araştırma Uzmanı

Geçmiş plân dönemlerinde ölü bir yatırım olarak gösterilen konut, günümüzde çözümü ağırlaşmış temel bir sorun olarak karşımızda durmaktadır.

Oda başına 2,1 kişinin düştüğü yurdumuzda halen kümülatif olarak **2 milyona yakın konut açığı vardır**. İlk dört plân dönemindeki konut açığı 1,5 milyona ulaşmıştır

Bu açığa son üç yılın ihtiyacını da dahil ettiğimizde, konut sorununun önemi giderek artmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre, her yıl yaklaşık 600 bin vatandaşımız şehirlere göç etmektedir. Yıllık nüfus artış hızı % 2,7 ve kentleşme hızı % 6 gibi yüksek oranda seyredince konut ihtiyacının karşılanmasında güçlükler ortaya çıkmıştır. Konut açığı karşılanmayınca, gecekondu yapımı hızlanmış ve büyük şehirlerimizden nüfusun önemli bir kısmı altyapısı olmayan ve sağlık şartlarına uymayan bu konutlarda oturmak zorunda kalmıştır.

	KONUT İHTİYACI	ÜRETİLEN KONUT	AÇIK
I. Beş Yıllık Dönem	418.739	348.420	70.373
II. Beş Yıllık Dönem	900.000	713.720	186.280
III. Beş Yıllık Dönem	1.220.000	978.361	241.639
IV. Beş Yıllık Dönem	1.705.065	704.294	1.000.771
TOPLAM	4.243.853	2.744.795	1.499.063

NÜFUSUN ÜÇTE BİRİ GECEKONDU'DA

Resmi olmayan rakamlar, Türkiye'de gecekondun niteliğinde yapıların toplam sayısının 2,5 milyon civarında olduğunu gösteriyor. Kaba bir hesapla bir gecekonduda 6 kişinin barındığını düşürsek, nüfusumuzun üçte birinin bu sağlıksız konutlarda yaşadığı söylenebilir.

Maliyetlerin çok yüksek olması nedeniyle, konuta olan talep düşerken, kentli nüfusun tüm ülke nüfusuna oranı giderek artmakta ve **2000 yılında kentli nüfusun % 75 oranına** çıkacağı DPT tahminleri arasında yer almaktadır.

TOPLU KONUT FONU ÇÖZÜM MÜ?

Konut açığının ciddi boyutlara varması sonucunda, bu alanda bir takım arayışlar içine girilmiştir. Nitekim, 1981 yılında Toplu Konut Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile uzun vadeli ve uygun faiz oranı ile özellikle dar gelirli konut kredisinin verileceği başlangıçta hedeflenmiştir.

Ancak, Toplu Konut Kanunu yeterince uygulanmadan, 1984 yılında değişikliğe gidilmiştir. 1984 yılında yapılan bu değişiklik ile kredi kullanma şartları daha da ağırlaşmıştır. Konut kredilerinin sosyal amaçlı olma özelliği ortadan kaldırılmıştır. Ödeme dönemi kısaltılmış, faiz oranı yükselmiş ve kullanıcı payı artan konut kredilerine olan talep bu yüzden azalmıştır.

Konut sektöründe bu darboğaz yaşanırken, hiçbir haklı gerekçeye dayanmayan keyfi bir kararla SSK konut kredileri de kaldırılmış bulunmaktadır.

Çalışan kesim gelirlerinin büyük bir bölümünü kiraya ayırdığı bu dönemde, konut alanında köklü kararlar alınmazsa, Konut, Türkiye'nin gündeminde çözümünü giderek güçleşen temel bir sorun olarak kalacaktır.

Geçmiş dönemlerle mukayese yaptığımızda bugünkü şartlarda ev sahibi olmak yalnızca mucize sayılmaktadır.

1977 yılında Emekli Sandığının ortalama ikramiyesi 186 bin TL. düzeyinde bulunurken, 100 m².lik konutun maliyeti 135 bin TL.'di. Bu olumlu tablo, daha sonraki yıllarda sürdürülememiş ve ikramiye ile konut edinme şansı 1980'li yıllarda ortadan kalkmıştır.

Kent-Koop'un yaptığı araştırmaya göre, konut kredilerinin pahalı kredi olma özelliği yanında, konut maliyetinde ancak yüzde 25-30 gibi bir oranını karşılamaktadır. Yapı kooperatifleri, bugünkü kredi limitleri ile inşaatları çeşitli nedenlerle çok uzun dönemde tamamlamaktadır. Nitekim, bir çok yapı kooperatifinin yalnızca üye kaydetmekten öteye gitmediğini gazetelerdeki ilanlardan görmek mümkündür. Kurulan bir çok kooperatif, şartlar ağır olduğu için dağılmaktadır.

Hükümet, konut alanında başarılı olduğunu sık sık tekrar etmesine rağmen, gerçekte bunu görmek mümkün değildir.

Gerçi Toplu Konut Fonu'na milyarlar akıyor ama, dar ve sabit gelirli konut sahibi olmasına imkan vermiyor....

Nüfus artışı, sanayileşme ve köyden şehire göç nedeniyle 1950'lerde ortaya çıkan gecekondur sorunu, günümüze dek büyük bir hızla artarak geniş bir yapıya dönüştü.

Daha işin başında konut sorununu kolay kolay halledemeyeceğini ortaya koyan bu günkü hükümet; elektriği, suyu hatta kanalizasyonu dahi bulamayan gecekondulara, altyapı ve belediye hizmetleri götürme çalışmaları yerine, en basit ve ucuz yolu, tapu verme yolunu seçti.

Yukarıda, mesken sorununu daha da ağırlaştıran gecekondur yapılaşmasından 30 yıl öncesini yansıtan bir manzarayı görüyorsunuz.

AİLE PLANLAMASI VE TÜRK-İŞ'İN ÇALIŞMALARI

Mithat İris

Türk-İş İşçi Sağlığı ve Aile Planlaması Proje Müdürü

1985 yılında yapılan son nüfus sayımı göstermiştir ki, yurdumuzda çok hızlı nüfus olmuştur. Bu artış oran olarak Hindistan'dan bile yüksektir.

Cumhuriyetten bu yana yapılan sayımlardaki artış oranlarına bakacak olursak sadece 1940 ve 1945 yıllarındaki sayımlarda bu oran % 2'nin altında kalmıştır.

Artış hızlarının yüksek olmasından dolayı ve sağlıklı bir nesil yetiştirebilmek için de 1965 yılında Aile Planlaması Hakkındaki 557 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Bu kanundan da anlaşılacağı gibi bu bir sağlık hizmetidir. Bu hizmet sadece Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından yürütülmekte iken son yıllarda aile planlamasının önemi daha arttığı için Anayasamıza ve kalkınma planlarına bu konuyla ilgili hükümler konulmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımız Kenan Evren'de son nüfus sayımından sonra 'Az çocuk Öz çocuk' sloganıyla bir kampanya açmasını ve bu kampanyayı destekliyeceklerini söylemişlerdir. Esasen bu prensip ulu önder **ATATÜRK'ün 'Sağlam Kafa Sağlam Vücutta Bulunur'** vecizesinin ruhundadır görülmektedir. Bu sözlerden de anlaşılmalıdır ki aile planlaması kesin olarak nüfusun sınırlandırılması değil, doğumlar arasındaki mesafeyi açarak daha sağlıklı bir nesil yetiştirmektir.

İşte bu düşünceyle aile planlaması hizmetinin gerçekten ülkemiz yararına bir çalışma olduğuna inanan TÜRK-İŞ bu hizmeti çok önceden yeni Anayasamızın Halk Oyuna sunulduğu yıl olan 1982 yılında başlatmış bulunmaktadır.

Aile Planlaması ana ve çocuk sağlığını korumak için yapılan bir sağlık hizmetidir.

Aile Planlaması her yıl ölen binlerce çocuk ve kadının ölümüne mani olmaktadır.

Aile Planlamasına katılmak erkek, kadın işçilerininizin dolayısıyla sağlık kontrolünden geçmesi demektir.

Aile Planlaması doğumlar arasında 3-4 yıl ara olması demektir. Ailelerin istedikleri zaman çocuk sahibi olmaları, istemedikleri zaman çocuk sahibi olmamaları demektir.

Ailelerin istedikleri zaman çocuk sahibi olmaları veya olmamaları gebelikten korunmakla olur. Esasen yüce kitap Kur'an-ı Kerim'de de **'Bakabileceğiniz kadar çocuk yapınız'** mealinde ayet de vardır. Bu hizmet dolayısıyla da İslam dinine aykırı değildir. Bu hususta Diyanet İşleri'nin Fetvası da vardır.

Tıp Literatüründe çok ilkel ve tehlikeli usullerle gebeliği önleyici çeşitli yollara başvurulduğunu görmekteyiz. Bu gün özellikle kliniklerde bazı rahim içi araçların 10.000-15.000 lira gibi çok yüksek ücretle takıldığı hepimizce bilinmektedir.

Gebelikten koruyucu yöntemlerde kullanılan hap, spiral, kondomları Konfederasyonumuz işçilerimize ücretsiz sağlamaktadır.

TÜRK-İŞ'İN HİZMETLERİ

Türk işçisine her konuda sahip çıkan TÜRK-İŞ kampanyayı

bugüne kadar başarıyla yürütmüş bundan sonra da yürütecektir. Dolayısıyla bu kampanya henüz başlamadan TÜRK-İŞ bu konuda da layık olduğu şerefli yeri almış bulunmaktadır.

Yapılan çalışmalarımız özet olarak aşağıda açıklanmıştır.

FPIA (Uluslararası Aile Planlaması Derneği) ile işbirliği yapılarak finansmanı FPIA tarafından karşılanmak suretiyle ilk olarak 1982 yılında İstanbul Bakırköy, Ankara Üllüca, İzmir Tepecik ve Gaziantep SSK hastanelerinde aile planlaması klinikleri açılarak hizmete başlatılmıştır. Bu kliniklere ilaveten 1985 yılında İstanbul Samatya, İstanbul Okmeydanı, İstanbul Göztepe, İzmit, Bursa, Eskişehir ve Konya SSK hastanelerinde de 7 klinik daha hizmete açılmıştır.

Kliniklerin açılışı ilki 1982, ikincisi 1985 yılında olmak üzere TÜRK-İŞ ve SSK Genel Müdürlüğü ile yapılan bir protokolle olmuştur.

1982 yılında açılan ilk 4 aile planlaması planlaması kliniği 1985 yılı sonu itibarıyla SSK'ne devredilmiştir.

1986 yılı içerisinde Samsun, Zonguldak, Kayseri, Adana, İçel, İskenderun ve Balıkesir SSK hastanelerinde olmak üzere toplam 7 klinik daha bir protokolla hizmete açılmıştır.

1984 yılında açılan İstanbul Paşabahçe ve Erzincan Şeker Fabrika kliniklerimiz hastane klinikleri haline getirilmiştir.

Hastane kliniklerimize genel olarak birer tane doğum masası ve lambası, tartı aleti, tansiyon aleti, RIA uygulama ve çıkarma setleri, stetoskop teslim edilmiştir.

Verilen bu demirbaşlara ilaveten kliniklerin taleplerine göre devamlı olarak oral hap, spiral ve kondom verilmekte olup bu destek bütün kliniklere bundan sonra da sağlanmıştır.

Kliniklerimize yöntem için gelenleri takip etmek ve ilgili kuruluşlara istatistiki bilgi vermek için kayıt kartları tutulmaktadır.

Yöntem alanların sayısını artırmak ve bu kampanyayı duyurmak için Proje Müdürlüğüne 1985 yılı sonuna kadar sendika temsilcisi, işçi temsilcisi ve işçi sağlığı ve iş güvenliği kurul üyelerine olmak üzere 82 seminer düzenlemiştir. Bu seminerlerde toplam 8600 kişiye aile planlamasının ne olduğu ve yöntemler anlatılmıştır. 1986 yılında da 20 adet seminer yapılması planlanmıştır.

Aile planlamasını yürütmek ve periodik olarak kliniklerin işleyişini kontrol etmek için projemizde toplam 9 personel çalışmaktadır.

Konfederasyonumuz Pathfinder Vakfının katkısı ile de iki proje yürütmektedir.

Bunlardan ilki; Nüfus Politikası (Demografi) projesidir. (Demografi) 15 ay devam eden bu proje 31.12.1985 tarihinde sonuçlanmış ve TÜRK-İŞ'in nüfus politikası bildirgesi belirlenmiştir.

İkinci proje ise; İşyeri Aile Planlaması Ana ve Çocuk Bakımı Eğitimi hizmetleri ile ilgilidir. Bu proje halen pilot bölge seçilen Adana iline bağlı 4, Mersin iline bağlı 1, ve Batman'da bir işyerinde kurulan işyeri polikliniklerinde 15.000 kadın ve erkek işçiye yönelik olarak devam etmektedir.

Jorgen V.Larsen ile görüşen

KAYA ÖZDEMİR: 'EMEĞİN GÜCÜ KARŞISINDA HİÇ BİR İKTİDAR DAYANAMAZ'

Türkiye'deki çalışma hayatı ve sendikacılık konularında incelemeler yapmak üzere yurdumuza gelen **POLITIKEN** Dış İlişkiler Yazarı Jorgen V.Larsen, 8 Temmuz'da TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir'le bir görüşme yaptı.

Danimarkalı gazetecinin Türk sendikacılığı ve TÜRK-İŞ ile ilgili sorularını cevaplayan Kaya Özdemir, "12 Eylül'den sonra sendikal hak ve özgürlükler ile reel ücretlerde yüzde 50'ye yaklaşan düşmeler oldu. Türkiye'de işçinin buna tepkisi nedir? sorusuna karşılık şunları söyledi:

"1960 ve 80 yılları arası sendikaların etkin bir biçimde çalıştığı ve Batılı anlamda tüm sendikal haklarını elde ettiği bir dönemdi. 12 Eylül müdahalesinden sonra birçok hak ve özgürlükler askıya alındı. 1978'den bu yana ise reel ücretlerde yüzde 54 oranında bir düşme oldu.

TÜRK İŞÇİSİNİN BUGÜNKÜ DURUMA TEPKİSİ

TÜRK-İŞ'in İzmir ve Eskişehir mitingleri, Türk işçisinin tepkisini gösteren en güzel cevaptır. İzmir'de 100 bin, Eskişehir'de 45 bin işçi, kısıtlanan hak ve özgürlüklerin geri verilmesi ve insanca yaşanabilecek bir ekonomik düzen kurulması için biraraya geldi ve "HÜKÜMET İSTİFA" diye bağırdı.

Emeğin gücü karşısında, ne kadar katı olursa olsun hiç bir iktidar dayanamaz.

İktidar, ya bu sese kulak verecek ya da bir gün çekip gidecektir.

Geri alınan hakların tekrar kazanılması için, TÜRK-İŞ olarak büyük çaba sarfediyoruz. Konuyla ilgili olarak ICFTU ve ILO gibi kuruluşlar aracılığıyla uluslararası düzeyde de çalışmalarımız var.

Bu konuda ümitliyiz. Sonbaharda işçi hakları konusunda önemli değişiklikler olmasını bekliyoruz."

TÜRKİYE VE AET İLİŞKİLERİ

Türkiye'nin AET'ye üyeliği konusunda TÜRK-İŞ'in görüş ve düşüncelerini soran Larsen'in bir sorusuna ise Kaya Özdemir şu cevabı verdi:

Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasını ortaklık şartları

iyi düzenlendiğinde biz de istiyoruz. Tam üyelik için, İspanya ve Yunanistan kadar hazır olduğumuz kanaatini taşıyoruz. Serbest dolaşım hakkı, üye ülkelerce yanlış anlaşılıyor. Zannediliyor ki Türkiye'de işsizler o zaman Avrupa'yı istila edecekler. Bunu biz de istemiyoruz. AET ülkelerinde çalışan Türk işçileri, iş arama konusunda serbestçe dolaşabilmeli.

DİSK SORUNU

Danimarkalı gazetecinin DİSK ile ilgili sorularını cevaplandıran Kaya Özdemir, konunun halen mahkemelerde olduğunu, davanın gereğinden fazla uzadığını belirterek şunları söyledi:

"Hiç bir sendikacının sendikacılık yüzünden hapsedilmesini ve cezalandırılmasını istemiyoruz. Bunların dışında bir suç varsa bu mahkemenin bileceği bir iştir."

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Gen. Bşk. : SEVKET YILMAZ Bayındır Sok. No: 10 Telf. : 33 31 25 - 26 27 28/29 ANKARA	14	DOK GEMİ-İŞ Gen. Bşk. : NAZİM TUR Büyüklü Langa Fabrika Sok. No. 13 Telf. : 526 88 96 - 527 86 92 Yeniköprü/İSTANBUL
01	TARIM-İŞ Gen. Bşk. : ZEYNEL İRMAK Necatibey Cad. 22 Telf. : 29 56 86 - 87 Sıhhiye/ANKARA	15	YOL-İŞ Gen. Bşk. : BAYRAM MERAL İzmir Cad. 22/25 Telf. : 18 05 95 - 25 78 64 - 25 38 07 ANKARA
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Gn. Bşk. : MUSTAFA ORHAN Strasbourg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye/ANKARA Telf. : 29 75 22 - 29 17 32 - 30 22 15 - 30 22 16	16	TES-İŞ Gen. Bşk. : ORHAN ERCELİK Meşrutiyet Cad. Karanfil Sok. 34 Telf. : 34 49 87 - 88 - 89 / 18 58 89 Bakanlıklar/ANKARA
02	GENEL MADEN-İŞ Gn. Bşk. : MEHMET TEZER Mithatpaşa Cad. Okul Sok. Telf. : 2002 ZONGULDAK	17	TEZKOOP-İŞ Gen. Bşk. : KENAN GÜRBÜZ Necatibey Cad. Sezenler Sok. 2/16 Telf. : 29 67 97 - 29 47 99 Sıhhiye/ANKARA
03	PETROL-İŞ Gn. Bşk. : CEVDET SELVİ Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Telf. : 167 46 86 Gayrettepe/İSTANBUL	17	KOOP-İŞ Gen. Bşk. : AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. 15/11 Telf. : 30 08 55 - 29 44 80 Yenisehir/ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Gen. Bşk. : ZEKİ GEDİK 4. Levent Konaklar Sok. Telf. : 164 49 96 - 97 - 98 Levent/İSTANBUL	18	TÜMTİS Gen. Bşk. : İbrahim Uzun Selim Paşa Sok. Tümtis Sarayı No. 62 Telf. : 526 72 32 - 33 Aksaray/İSTANBUL
05	ŞEKER-İŞ Gen. Bşk. : YAŞAR DOĞUALP Karanfil Sokak 59 Telf. : 18 42 73 - 74 - 75 Bakanlıklar/ANKARA	19	DEMİRYOL-İŞ Gen. Bşk. : MEHMET ACİDERELİ Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5/4 Telf. : 29 56 70 - 71 Sıhhiye/ANKARA
06	TEKSİF Gn. Bşk. : SEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğan Sok. No. 1 Kat: 5-6 Telf. : 31 21 70 - 71 - 72 - 73 - 74 ANKARA	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Gen. Bşk. : EMİN KUL Rıhtım Cad. Cıracı Sok. No. 7 Telf. : 144 48 38 - 149 56 29 Tophane/İSTANBUL
07	DERİ-İŞ Gn. Bşk. : YENER KAYA Gencitürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Telf. : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray /İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Gen. Bşk. : İBRAHİM ÖZTÜRK İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Telf. : 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy/İSTANBUL
08	AĞAÇ-İŞ Gen. Bşk. : GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No. 20 Telf. : 29 53 95 - 29 08 27 Sıhhiye/ANKARA	22	LİKAT-İŞ Gen. Bşk. : AHMET KURT Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Telf. : 30 21 82 - 83 Sıhhiye/ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Gen. Bşk. : İSMAİL ÖNAY Ömer Ağa Mah. Hürriyet Cad. İşilay Apt. Kat: 1 Telf. : 11899 - 11806 - 11726 İZMİR	23	HABER-İŞ Gen. Bşk. : TURAN CAĞLAR Necatibey Cad. Sezenler Sok. 1/14 Telf. : 30 22 60 - 29 36 12 Sıhhiye/ANKARA
10	BASIN-İŞ Gen. Bşk. : ALİ EKBER GÜVENC Necatibey Cad. 20/7 Telf. : 30 29 08 Sıhhiye/ANKARA	24	SAĞLIK-İŞ Gen. Bşk. : MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Telf. : 30 25 41 - 42 - 44 Sıhhiye/ANKARA
11	BASİSEN Gen. Bşk. : METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Telf. : 149 56 83 - 149 32 64 Galatasaray/İSTANBUL	25	TOLEYİS Gen. Bşk. : MUSTAFA ARAS Meşrutiyet Cad. 182/3 Telf. : 149 41 383 Şişhane/İSTANBUL
11	BASS Gen. Bşk. : SERVET KAHYAĞLU Sümer Sok. 29 Telf. : 30 13 71 - 30 20 28 Demirtepe/ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Gen. Bşk. : KENAN DURUKAN İnkilâp Sokak 20 Telf. : 34 20 00 Kızılay/ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Gen. Bşk. : TAMER ERALAN Necatibey Cad. 20 Kat: 4 Telf. : 29 53 91 - 29 53 96 Sıhhiye/ANKARA	27	TGS Gen. Bşk. : OKTAY KURTBÖKE Basın Sarayı Kat: 2 Telf. : 527 85 34 Çagaloğlu/İSTANBUL
12	KRİSTAL ÇİTSE-İŞ Gen. Bşk. : HASAN BASRI BABALI Sahip Molla Cad. 24 Telf. : 331 00 77 - 331 06 88 Paşabahçe/İSTANBUL	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Gen. Bşk. : HÜSEYİN PALA Yeni Selim Paşa Sok. 62 Telf. : 526 72 32 - 33 Aksaray/İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Gen. Bşk. : MUSTAFA ÖZBEK Gazi M. Kemal Bulvarı 40/1 Telf. : 29 17 53 - 54 Maltepe/ANKARA		TÜRK-SEN Gen. Bşk. : HÜSEYİN CURCIOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sok. Telf. : 72 444 Lefkoşe/KIBRIS